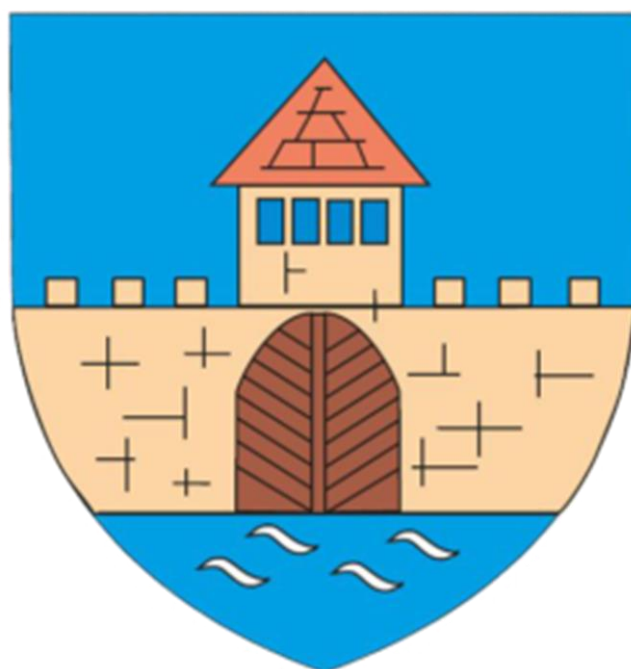

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
w Gminie Stara Kamienica
na lata 2021-2027

Wstęp.....	4
ROZDZIAŁ I MERYTORYCZNE OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	5
1.1. Podstawa prawna Strategii.....	5
1.1.1. Dokumenty krajowe.....	5
1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne	5
ROZDZIAŁ II DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	6
2.1. Charakterystyka Gminy	6
2.1.1. Położenie.....	6
2.1.2. Ludność.....	7
2.1.3. Oświata	9
2.1.4. Kultura i sport	10
2.1.5 Pomoc społeczna.....	12
2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe.....	13
2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej ..	14
2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS.....	15
2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Stara Kamienica. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.....	24
2.2.2.1. BEZROBOCIE	25
2.2.2.2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	26
2.2.2.3. UBÓSTWO	27
2.2.2.4. DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA.....	28
2.2.2.5. BEZRADNOŚĆ OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZA	29
2.2.2.6. UZALEŻNIENIA.....	31
2.2.2.7. PRZEMOC W RODZINIE.....	32
2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Stara Kamienica.....	34

2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Stara Kamienica	35
2.3.2. Problem uzależnień na terenie gminy Stara Kamienica.....	36
2.3.3. Zjawisko przemocy w rodzinie w subiektywnej opinii mieszkańców Gminy Stara Kamienica	42
2.3.4. Wykluczenie i bezrobocie	46
2.3.5. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Stara Kamienica.....	49
2.3.6. Problemy dzieci i młodzieży na terenie Gminy Stara Kamienica	51
2.4. Podsumowanie części diagnostycznej	69
2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych	69
2.4.2. Analiza SWOT.....	72
RODZIAŁ III STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STARA KAMIENICA NA LATA 2021-2027	76
3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	76
3.2. Realizacja strategii.....	80
3.2.1. Cele i kierunki działań	80
3.2.2. Monitoring i ewaluacja	89
3.2.3. Źródła finansowania.....	90
Spis tabel	92
Spis wykresów.....	93

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa - utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji. Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana dla Gminy Stara Kamienica na lata 2021-2027.

---

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

MERYTORYCZNE OPRACOWANIE

STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Podstawa prawna Strategii

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek. Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Kamienica na lata 2021-2027 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

1.1.1. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Kamienica na lata 2021-2027 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Kamienica na lata 2021-2027 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego na lata 2020-2030;
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Jeleniogórskim;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stara Kamienica;
- Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Kamienica;
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stara Kamienica.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

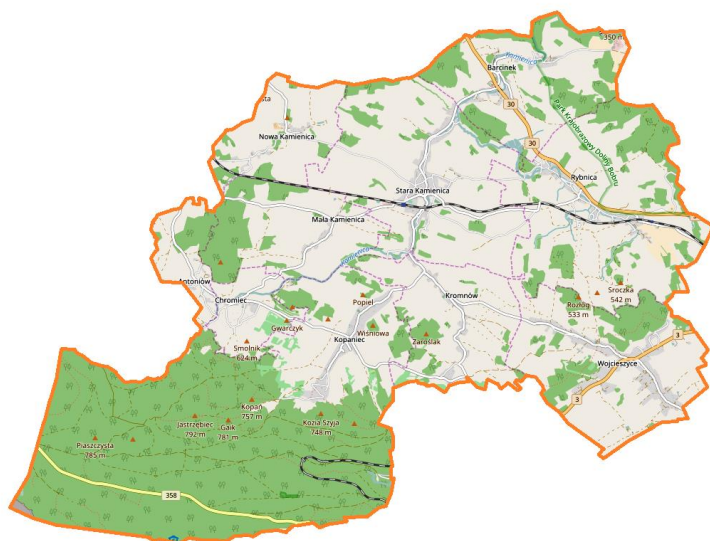
2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1. Położenie

Gmina Stara Kamienica to gmina wiejska o powierzchni ok. 11 048 km² należąca do powiatu jeleniogórskiego. Położona jest w województwie dolnośląskim. Graniczy z Gminami Jelenia Góra, Piechowice, Szklarska Poręba, Mirsk, Jeżów Sudecki i Lubomierz.

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne Gmina Stara Kamienica położona jest w makroregionie Sudety Zachodnie w obrębie mezoregionu Góry Izerskie. Na terenie Gminy można wyróżnić dwa charakterystyczne wzniesienia – Grzbiet Kamieniecki (Kamienica 973 m npm) oraz Wysoki Grzbiet (Wysoka Kopa 1126 m. n.p.m.). Przez wschodni teren Gminy Stara Kamienica przebiega droga krajowa nr 3 Świnoujście – Jakuszyce. Przez południową część Gminy z kierunku południowo-zachodnim przebiega droga krajowa nr 30 Jelenia Góra – Zgorzelec. Przez południowe tereny Gminy przechodzi linia kolejowa. Stacja posiada bezpośrednie połączenia do Wrocławia, Jeleniej Góry, Zielonej Góry, Węglińca oraz Lubania Śląskiego.

Rycina 1. Mapa Gminy Stara Kamienica.

Gmina Stara Kamienica liczy 10 wsi sołeckich: Stara Kamienica, Antoniów, Barcinek, Chromiec, Kopaniec, Kromnów, Mała Kamienica, Nowa Kamienica, Rybnica, Wojcieszycy.

Gmina Stara Kamienica wykazuje wysoki stopień wykorzystania rolniczego. W użytkowaniu terenu Gminy dominujący udział posiadają lasy oraz tereny zadrzewione. W drugiej kolejności plasują się grunty orne. Na trzecim miejscu znajdują się pozostałe grunty, które obejmują tereny objęte zabudową mieszkaniową i usługową, obszary związane z zabudową oraz tereny zajmowane przez infrastrukturę techniczną.. Zdecydowana większość mieszkańców Gminy zamieszkuje budownictwo jednorodzinne. Położenie Gminy w granicach aglomeracji jeleniogórskiej oraz atrakcyjność terenów budowlanych położonych w pobliżu dużych kompleksów leśnych spowodowały, że w ostatnich latach w Gminie nastąpił intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego. Gmina jest bardzo atrakcyjna pod względem walorów przyrodniczych. Na terenie Gminy Stara Kamienica występują następujące obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Ostoja nad Bobrem”, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego”, Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Góry Izerskie”, Rezerwat florystyczny „Krokusy”, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Kamienickie Wzgórza” Ponadto Gmina położona jest w części w obrębie terenów wchodzących w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie oraz w strefie „C” uzdrowiska Cieplice. Gmina posiada wiele cennych wartości krajobrazowych, punkty i obszary o szczególnych walorach widokowych

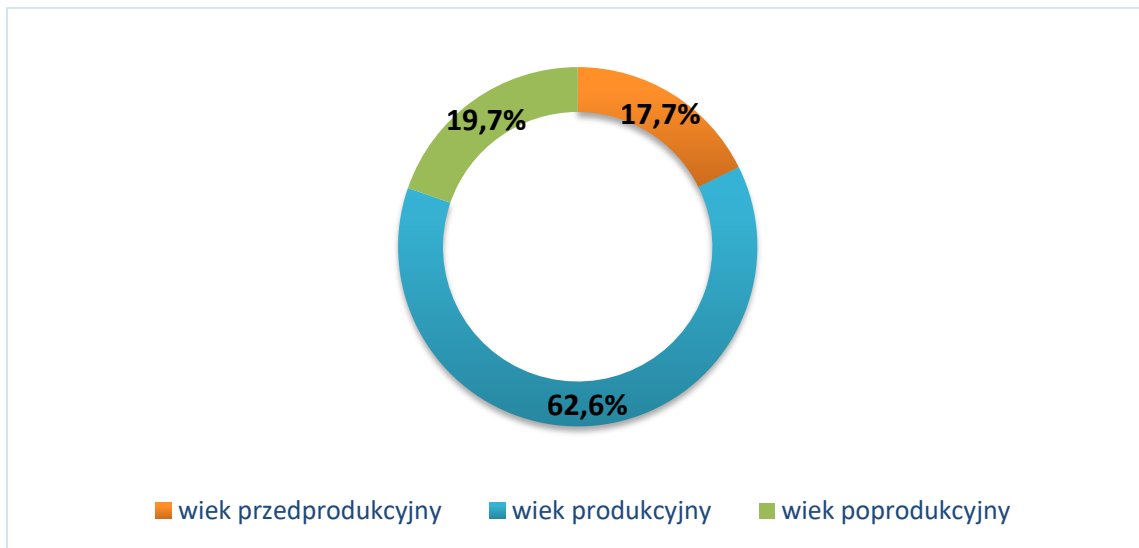
2.1.2. Ludność

Gminę Stara Kamienica na koniec 2019 roku zamieszkiwało 5 181 mieszkańców, z czego 50,7% stanowiły kobiety, a 49,3% mężczyźni. Na przełomie ostatnich 3 ostatnich lat liczba ludności kształtuje się na tym samym poziomie. Odnosząc się do analizy zaprezentowanych poniżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, zaś najmniejszą osoby w wieku produkcyjnym. Dane te dość jednoznacznie wskazują, że ludność zamieszkująca na terenie Gminy jest dość młodą społecznością.

Wykres 1. Ludność Gminy Stara Kamienica w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.

Dane przedstawione w poniższej tabeli odnoszą się do struktury przyrostu naturalnego, który w Gminie Stara Kamienica na dzień 31.12.2019 wynosił -19. W roku 2019 w gminie Stara Kamienica urodziło się 41 dzieci. W tym samym roku odnotowano 60 zgonów.

Tabela 1. Struktura przyrostu naturalnego w gminie w 2019 r.

Urodzenia	41
Zgony	60
Przyrost naturalny	-19

Struktura demograficzna Gminy wykazuje trwały trend wzrostu wynikający z migracji osiedleńczej. Polityka samorządu Gminy w zakresie udostępniania terenów rozwojowych budownictwa mieszkaniowego, opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma wpływ na dalszy wzrost migracji ludności głównie z miasta Jelenia Góra i większych miast Polski.

Tabela 2. Zameldowania osób na pobyt stały i czasowy w roku 2019.

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały	120
Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy	43

Tabela 3. Wymeldowania osób z pobytu stałego i czasowego w roku 2019.

Liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego	49
Liczba osób wymeldowanych z pobytu czasowego	1

2.1.3. Oświata

Zadania z zakresu edukacji na terenie gminy Stara Kamienica realizowane były w 5 placówkach oświatowych:

1. Gminne Przedszkole w Starej Kamienicy;
2. Zespół Szkół w Starej Kamienicy (szkoła podstawowa + liceum ogólnokształcące);
3. Szkoła Podstawowa w Barcinku;
4. Szkoła Podstawowa imienia Jana Pawła II w Wojcieszycach;
5. Szkoła Podstawowa imienia Caspara Dawida Friedricha w Kopańcu.

Jak wynika z powyższego, w Gminie Stara Kamienica. istnieje sieć placówek edukacyjnych, począwszy od poziomu edukacji przedszkolnej, poprzez obowiązkowe szkoły podstawowe oraz liceum ogólnokształcące. Procesy demograficzne oraz zmiany legislacyjne bezpośrednio wpływają na kształt sieci szkolnej, na wykorzystanie budynków, pomieszczeń i wyposażenia, a także na koszty prowadzenia każdej placówki. Wszystkie szkoły posiadają

pracownie komputerowe i dostęp do Internetu. Budynek szkolny i otoczenie wokół zarządzane przez dyrektorów jednostek oświatowych spełniają podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy. Dyrektorzy jednostek oświatowych rokrocznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Do Gminnego Przedszkola w Starej Kamienicy w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 86 dzieci. Do Zespołu Szkół w Starej Kamienicy w tym samym czasie uczęszczało 124 uczniów, a do Szkoły Podstawowej w Barcinku 108 uczniów. Natomiast do Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Wojcieszycach w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 65 uczniów, dodatkowo do oddziału przedszkolnego tejże szkoły zapisanych było 38 dzieci. Z kolei w Szkole Podstawowej im. Caspara Dawida Friedricha w Kopańcu uczyło się 89 osób, a do jej oddziału przedszkolnego uczęszczało 30 podopiecznych.

2.1.4. Kultura i sport

Działalność kulturalna na terenie Gminy Stara Kamienica obejmuje przede wszystkim realizowane przedsięwzięcia przez pracowników Urzędu Gminy Stara Kamienica, placówki oświatowe, Gminną Bibliotekę Publiczną w Starej Kamienicy, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, sołectwa, organizacje społeczne oraz kościelne. W Gminie Stara Kamienica zorganizowano szereg różnych przedsięwzięć i wydarzeń, które miały na celu integrację mieszkańców, edukację oraz wspólne spędzanie czasu wolnego.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Kamienicy w formie samorządowej instytucji kultury funkcjonuje od 22 września 2000 roku. Przedmiotem działania placówki jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz obsługa użytkowników głównie z terenu Gminy Stara Kamienica. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury oraz dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej w filiach w Rybnicy i Kopańcu.

Jednym z ciekawszych obiektów kulturalnych Gminy Stara Kamienica jest Artystyczna Galeria Izerska w Kromnowie oraz zamek w Starej Kamienicy. Artystyczna Galeria Izerska pełni przede wszystkim funkcję koncertową i wystawienniczą. W roku 2019 odbyło się tutaj wiele imprez. Koncerty, jarmarki rękodzieła, występy zespołów,

seminaria, konferencje, wystawy malarstwa, rysunku, fotografia, rzeźby, witraży czy ceramiki to tylko niektóre z wydarzeń, które odbyły się w Artystycznej Galerii Izerskiej.

Poza tym, w roku 2019 w świetlicach wiejskich odbywały się zajęcia cykliczne dla różnych grup wiekowych, prowadzone były spotkania i imprezy organizowane przez lokalne społeczności. Na bieżąco utrzymywane są świetlice wiejskie (remonty, opłaty za energię elektryczną, pobór wody i kanalizację, wywóz śmieci, przeglądy budowlane i kominiarskie, wynagrodzenie opiekunów).

Jeżeli chodzi o aktywność sportową, to jest to jeden z priorytetów działalności szkół, klubów sportowych i samorządu gminnego. Gmina Stara Kamienica posiada następujące zaplecze rekreacyjno-sportowe:

- stadion w Starej Kamienicy,
- stadion w Wojcieszycach,
- boisko sportowe w Rybnicy,
- boisko Orlik w Barcinku,
- boisko wielofunkcyjne w Kopańcu,
- hala sportowa przy Zespole Szkół w Starej Kamienicy,
- place zabaw w miejscowości Stara Kamienica, Barcinek, Kopaniec, Rybnica, Kromnów, Mała Kamienica, Chromiec i Wojcieszycy,
- siłownia zewnętrzna w Starej Kamienicy i Wojcieszycach,
- siłownia w Małej Kamienicy i Kromnowie.

W Gminie Stara Kamienica stwarzane są warunki do uprawiania sportu, aktywności fizycznej i rekreacji oraz rozwijania sportowych uzdolnień dzieci, młodzieży i dorosłych. Jest to możliwe dzięki połączeniu takich elementów takich rozbudowywana i unowocześniania baza sportowa, finansowanie stowarzyszeń, nagrody i stypendia dla młodych sportowców. W Gminie Stara Kamienica trenują, uczestniczą w rozgrywkach mistrzowskich, rozwijają talenty i realizują pasje piłkarze, tenisiści stołowi, lekkoatleci, zapaśnicy. Obiekty przeznaczone na rozgrywki sportowe, wypoczynek i rekreację, umożliwiają rozwój lokalnych stowarzyszeń, kształcenie nowej kadry, zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców.

2.1.5 Pomoc społeczna

W Gminie Stara Kamienica w zakresie pomocy społecznej działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Starej Kamienicy. Celem pomocy społecznej realizowanym przez Ośrodek jest umożliwienie osobom i rodzicom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zgodnie ze statutem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy celem działalności Ośrodka jest:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawami świadczeń;
- 2) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) zapewnienie dochodu osobom i rodzinom na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach;
- 4) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami kryzysu, patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- 5) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- 6) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Cele i zadania ośrodka realizowane są poprzez wykonywanie zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej, wymienionych w ustawie o pomocy społecznej oraz innych zadań z zakresu zabezpieczenia społecznego wskazanych do realizacji przez Ośrodek, bądź powierzonych do realizacji w drodze porozumienia, uchwał Rady Gminy oraz zarządzeń i upoważnień Wójta Gminy Stara Kamienica. W zakresie realizacji celów i zadań Ośrodek współpracuje z organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami prawa.

2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi.

Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Jeleniej Górze oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze.. Poza tym, na terenie gminy Stara Kamienica działa 6 czynnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Kamienicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wojcieszycach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rybnicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kopańcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kromnowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chromcu.

Jednostki oprócz różnego typu interwencji wyjeżdżały również w celach gospodarczych i porządkowych oraz zabezpieczały imprezy.

2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Stara Kamienica zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. (uchylony),
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,

14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej

15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczenia pieniężne mogą polegać m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, a świadczenia niepieniężne wykonuje się m.in. poprzez organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne:

1. Zasiłek stały - świadczenie o charakterze obowiązkowym (a więc przysługujące każdemu, kto spełnia określone ustawą warunki i w ustawowo określonej wysokości), finansowane z budżetu województwa. Udzielany osobom pełnoletnim, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy (nieposiadającym uprawnień emerytalno-rentowych) i spełniającym kryteria dochodowe. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, jego wysokość stanowi, bowiem różnicę między owym kryterium a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub dochodem na osobę w rodzinie.

2. Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

3. Zasiłek celowy - jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39-41 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. W ramach tej formy pomocy ośrodek przyznaje pomoc w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych. Zasiłki celowe są świadczeniami przyznawanymi w miesiącu złożenia kompletu dokumentów w związku z koniecznością zaspokojenia konkretnej potrzeby. Świadczenie ma charakter jednorazowy. Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pogrzebu.

Świadczenia niepieniężne- udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy.

1. Praca socjalna - to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Ułatwia jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Celem ostatecznym jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla prawidłowej egzystencji godnej człowieka.

Pracownicy GOPS wykonując pracę socjalną wspomagają osoby i rodziny wymagające pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej i życiowej, współuczestniczą w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomagają sporządzić pozwy do Sądu o przyznanie alimentów, rozwód czy separację, pomagają w wypełnianiu wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, biorą udział w procesie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia, przeprowadzają rozmowy wspierające, udzielają informacji, gdzie osoby lub rodziny mogą uzyskać pomoc, która nie leży w kompetencji Ośrodka, pomagają podopiecznym w uzyskaniu prawa do emerytury lub renty, przeprowadzają wywiady u dłużników alimentacyjnych oraz podejmują działania związane z ich aktywizacją zawodową, przeprowadzają wywiady alimentacyjne u osób zobowiązanych do alimentacji, podejmują działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp.

Należy mieć również na uwadze, że przy zachodzącym obecnie procesie starzenia się społeczeństwa wzrasta problem dotyczący zapewnienia opieki osobom starszym.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Osobom takim należy zapewnić dostęp do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych oraz zdrowotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia - jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku. Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużą okres ich samodzielności. Warto podkreślić również konieczność dbałości o kondycję psychiczną osób starszych i schorowanych. Brak towarzystwa, odpowiedniej opieki oddziałuje na samopoczucie takich osób, dlatego też należy zapewnić im dostęp do instytucji świadczących pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz wykwalifikowanych pracowników, udzielających wszelkich porad w każdej sytuacji.

2. Składka zdrowotna - opłacana za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.

3. Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe – przyznawane osobom, które zrezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

4. Sprawienie pogrzebu – pochówek realizowany jest przez pomoc społeczną w przypadku, gdy najbliższa rodzina nie ma możliwości wykonania go we własnym zakresie np. z powodów finansowych lub osobistych.

5. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania - udzielane osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi te są odpłatne w części lub całości, jeżeli dochód osoby zainteresowanej przekracza kryterium dochodowe.

Zgodnie z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi określa w drodze rozporządzenia minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego.

6. Ośrodki wsparcia- osobom, które ze względu na wiek, chorobę, lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w ośrodkach wsparcia, o których mowa w art. 51 ustawy. Ośrodki wsparcia są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej dziennego pobytu. Mogą być w nich prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia jest środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy społecznej, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

7. Rodzinne domy pomocy – zadaniem rodzinnych domów pomocy jest zapewnienie całodobowej opieki nie mniej niż trzem i nie więcej niż ośmiu seniorom. Służyć mają one pomocą szczególnie osobom wymagającym wzmożonej opieki ze względu na znaczne ograniczenie w codziennym funkcjonowaniu, wynikające z podeszłego wieku,

8. Mieszkania chronione – przygotowują osoby w nich przebywające, pod okiem specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępują pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Skorzystać z nich mogą osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę

całodobowej opieki (np. osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby opuszczające rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, zakład dla nieletnich lub cudzoziemcy),

9. Domy pomocy społecznej – przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na: domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych psychicznie.

10. Schronienie, posiłek, niezbędne ubranie – udzielane osobom tego pozbawionym.

Tabela 4. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy finansowanych ze środków publicznych w roku 2019.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Zasiłki stałe	51	65
Składki na ubezpieczenie zdrowotne		x
Zasiłki okresowe	66	147
Posiłek - dla dzieci w szkołach, przedszkolach, ośrodkach	69	156
Zasiłki celowe (klęski żywiołowe)	0	0

Tabela 5. Pomoc ze środków własnych.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinie
Usługi opiekuńcze	7	7
Zasiłki celowe i celowe specjalne	38	59
Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	4	x
Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	12	x

Ośrodek jest ponadto realizatorem świadczeń **pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów** zamieszkujących na terenie gminy Stara Kamienica. **Stypendium szkolne**- może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych, alkoholizm lub narkomania a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Miesięczna wysokość dochodu netto na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne w 2019 r. nie mogła przekraczać kwoty 528,00 zł.

Tabela 6. Stypendia szkolne.

Ilość rodzin, która otrzymała stypendia	30
Ilość wypłaconych świadczeń	356
Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	5

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy realizuje rządowy **program „Dobry Start”**. To 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymały świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie „Dobry Start” przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 lat (także w przypadku ukończenia 20 lat w bieżącym roku przed rozpoczęciem roku szkolnego). Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia. W 2019 roku GOPS w Starej Kamienicy wypłacił 601 świadczeń.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości: 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Są to wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnym domu dziecka lub w rodzinie zastępczej lub średnio miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka albo środki finansowe na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tych placówek. Do czerwca 2017 r. w rodzinie zastępczej przebywało 2 dzieci z terenu gminy. Od miesiąca czerwca 2017 r. w Domu Dziecka w Szklarskiej Porębie zostało umieszczonych sześćcioro dzieci, jedno dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej. W marcu 2020 w systemie pieczy zastępczej i placówkach przebywało 12 dzieci. Miesięczny koszt pobytu dzieci w placówkach wynosi 9678 zł a w pieczy zastępczej 1537,80 zł.

Dla 5 osób świadczone były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Liczba osób korzystających z tej formy wsparcia – opieki w miejscu zamieszkania oraz opieki instytucjonalnej stale rośnie. W większości są to osoby samotne biologicznie lub społecznie (pomimo bycia w rodzinie brak jest zainteresowania i kontaktu ze strony najbliższych). Problemem była jednak konieczność ponoszenia odpłatności w przypadku gdy dochód osoby samotnie gospodarującej wynosił więcej niż 951 zł. W związku z powyższym, pomimo, iż występowały przesłanki do przyznania większej ilości godzin usług opiekuńczych, osoby nad którymi była sprawowana opieka nie były w stanie pokryć odpłatności. Z tego powodu od 01.01.2019 r. osobom o najniższych dochodach obniżono

Uchwałą Nr LI.324.2019 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 28 września 2019 r. kwotę odpłatności do 1%. Obecnie osoba, której dochód mieści się w przedziale od 100% do 200% kryterium dochodowego (701 zł do 1402 zł) ponosi odpłatność na poziomie 1 % całkowitego koszt świadczenia usługi. Zapis pozwoli zwiększyć ilość godzin usług opiekuńczych przez co Gmina uniknie konieczności kierowania osoby wymagającej opieki do Domu Pomocy Społecznej, w którym koszt pobytu wynosi średnio 3400- 3800 zł miesięcznie.

Ośrodek realizował również wieloletni program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w zakresie dożywiania dzieci w szkołach oraz zapewnienie posiłku osobom/rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej. W ramach programu dzieci ze szkół i przedszkoli na terenie gminy oraz dzieci i młodzież ucząca się w szkołach oraz ośrodkach szkolno-wychowawczych poza terenem gminy, mogła spożywać ciepły posiłek–obiad.

Świadczenia rodzinne realizowane są zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych,
- 2) świadczenia opiekuńcze,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Tabela 7. Rodzaje świadczeń przyznawane w zakresie świadczeń rodzinnych.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne z dodatkami	478	5779
Zasiłki rodzinne	198	3857
Dodatki do zasiłków rodzinnych	280	1922
Zasiłki pielęgnacyjne	152	1659
Świadczenia pielęgnacyjne	38	358
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	80
Zasiłek dla opiekuna	0	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	23	23

Ponadto odprowadzane były składki zdrowotne za osoby, którym ustalono uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego, oraz zasiłku dla opiekuna.

Kolejny rodzaj świadczeń- świadczenia z funduszu alimentacyjnego realizowane są zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j.: Dz.U. z 2019 r., poz. 670 z późn.zm.). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez Sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. W 2019 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono 55 rodzinom.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu. W ramach realizacji ustawy przyznawane jest świadczenie wychowawcze, które wynosi 500,00 zł. miesięcznie na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia. W 2019 roku liczba dzieci otrzymujących świadczenie wyniosła 843.

Realizacja ustawy z dnia 9 kwietnia 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy na szczeblu gminy opiera się głównie na **pracy asystenta rodziny**. Do jego obowiązków zaliczono funkcję wsparcia psychologiczno- emocjonalnego, diagnostyczno- monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco- aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dzieckiem, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnego warsztatu pracy. W 2019 GOPS zatrudniał jednego asystenta rodziny, który sprawował pieczę nad 17 rodzinami. W 2019 roku Asystent zakończył pracę z 5 rodzinami, które po okresie wsparcia, nabyły kompetencje rodzicielskie pozwalające na prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Rozpoczęto pracę z pięcioma rodzinami.

2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Stara Kamienica. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 8. Główne przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w gminie Stara Kamienica w latach 2018-2019- liczba rodzin².

	2018 r.	2019 r.
Ubóstwo	41	32
Bezdomność	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	14
Bezrobocie	74	76
Niepełnosprawność	49	60
Długotrwała lub ciężka choroba	18	37
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	10	21

² Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczba osób i rodzin się nie sumuje.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają niezmiennie. Warto jednak zaznaczyć, że w ciągu ostatnich trzech lat zmniejszyła się ogólna liczba rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Poniżej zaprezentowano hierarchię problemów i liczbę rodzin objętych pomocą GOPS w ostatnich trzech latach.

2.2.2.1. BEZROBOCIE

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę (postęp technologiczny, niedorozwój instytucji przeciwdziałających bezrobociu, niedostatek środków finansowych, restrukturyzacja gospodarki) lub zwiększają jej podaż (niski poziom życia, wzrost demograficzny, polityka społeczno-gospodarcza państwa. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

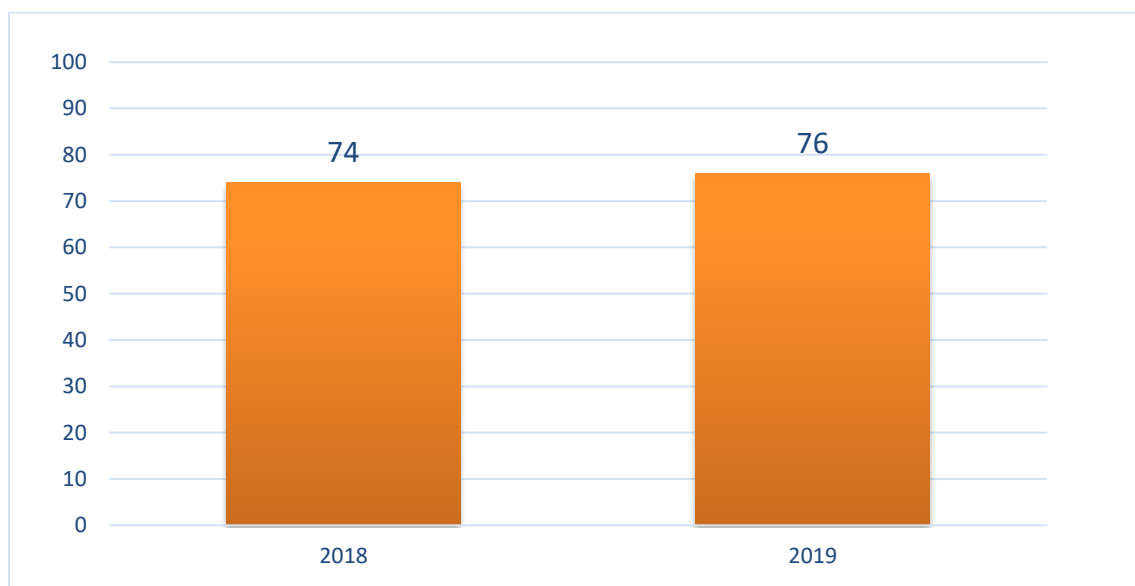
Tabela 9. Liczba bezrobotnych w latach 2018-2019- dane z PUP Jelenia Góra.

	2018 r.	2019 r.
Ogółem	154	145
W tym z prawem do zasiłku	14	10

Dane z PUP w Jelenie Górze wskazują, że w 2019 zmalała liczba osób zarejestrowanych, jako osoby bezrobotne z terenu Gminy Stara Kamienica.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu bezrobocia w latach 2018-2019.

Dane GOPS w Starej Kamienicy wskazują, że w latach 2018-2019 obserwuje się niewielki wzrost liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 74 rodzinom w gminie, natomiast w 2019 roku 76 rodzinom.

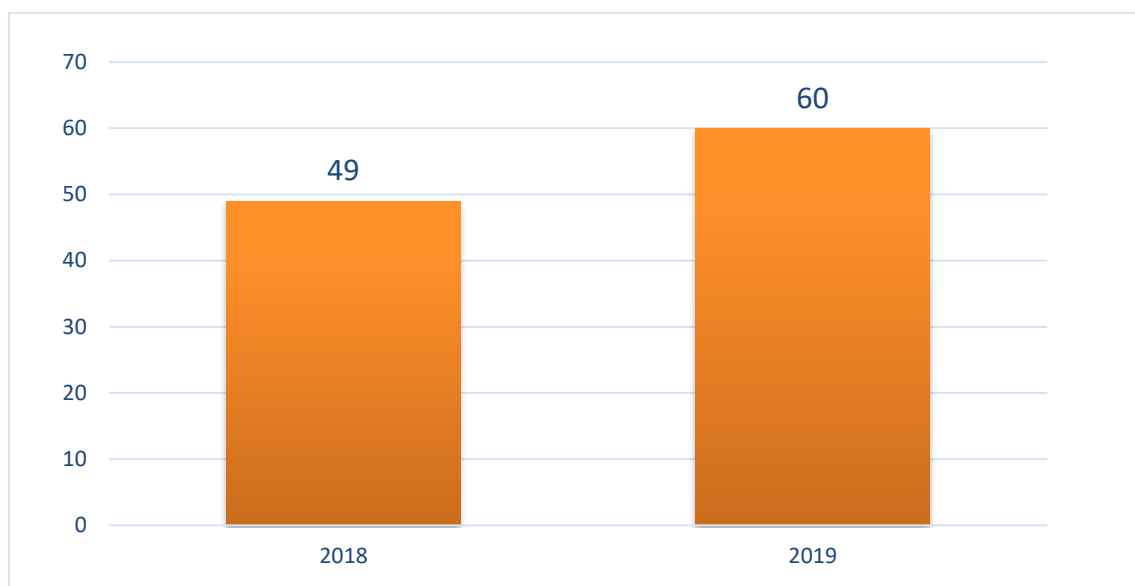
Problem bezrobocia był w 2019 roku najczęstszym z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia w gminie Stara Kamienica.

2.2.2.2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2019.

Dane GOPS w Starej Kamienicy wskazują, że w latach 2018-2019 obserwuje się wzrost liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2018 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności było 49 rodzin, a w 2019 roku – 60 rodzin.

Niepełnosprawnej osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy zgodnie z orzeczeniem ZUS lub legitymującej się orzeczeniem o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje zasiłek stały. Wysokość zasiłku stałego uzależniona jest od dochodów rodziny lub osoby samotnie gospodarującej i przysługuje w wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny.

2.2.2.3. UBÓSTWO

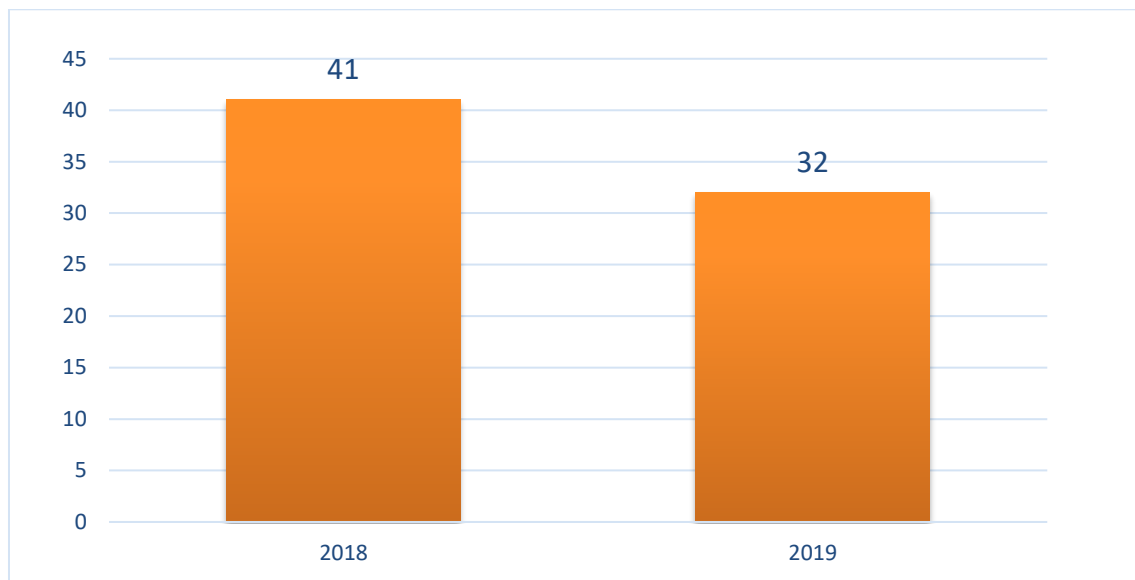
Ubóstwo określa się, jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych.

Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu ubóstwa w latach 2018-2019.

Dane GOPS w Starej Kamienicy wskazują, że w okresie ostatnich dwóch lat obserwuje się spadek liczby osób korzystających w gminie z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa. W 2018 roku z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa korzystało 41 rodzin z terenu gminy, natomiast w 2019 liczba ta spadła do 32 rodzin.

Skala problemu ubóstwa w gminie Stara Kamienica w ostatnich latach uległa zmniejszeniu, niemniej jednak jest to nadal jeden z najważniejszych i najczęstszych powodów udzielania świadczeń socjalnych w gminie.

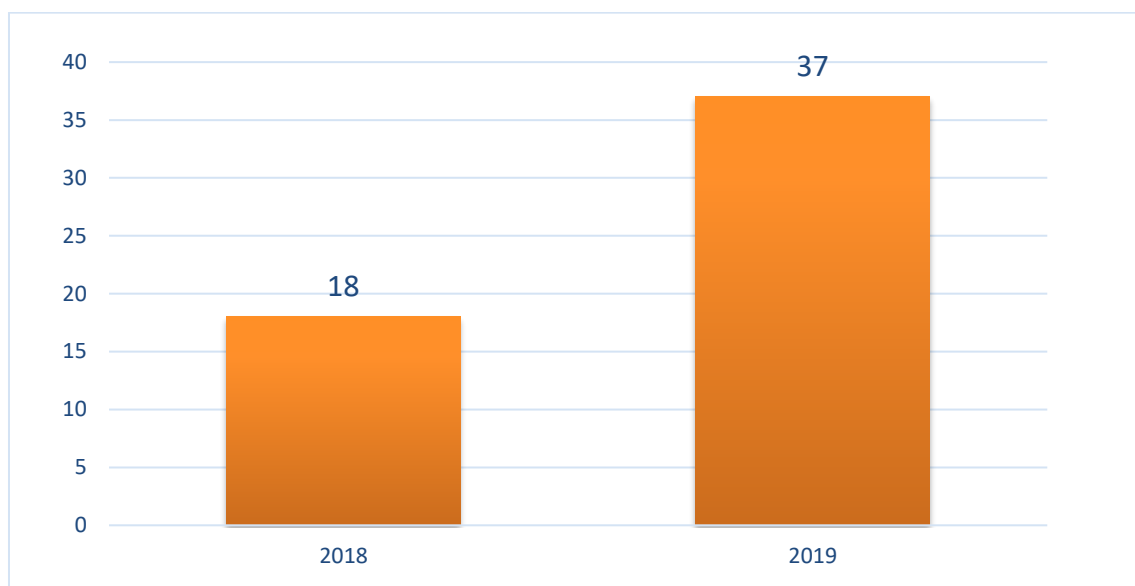
2.2.2.4. DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka.

Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2019.

W 2018 roku w gminie Stara Kamienica wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby było 18 rodzin. W roku 2019 liczba rodzin wzrosła aż dwukrotnie do 37 rodzin.

2.2.2.5. BEZRADNOŚĆ OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZA

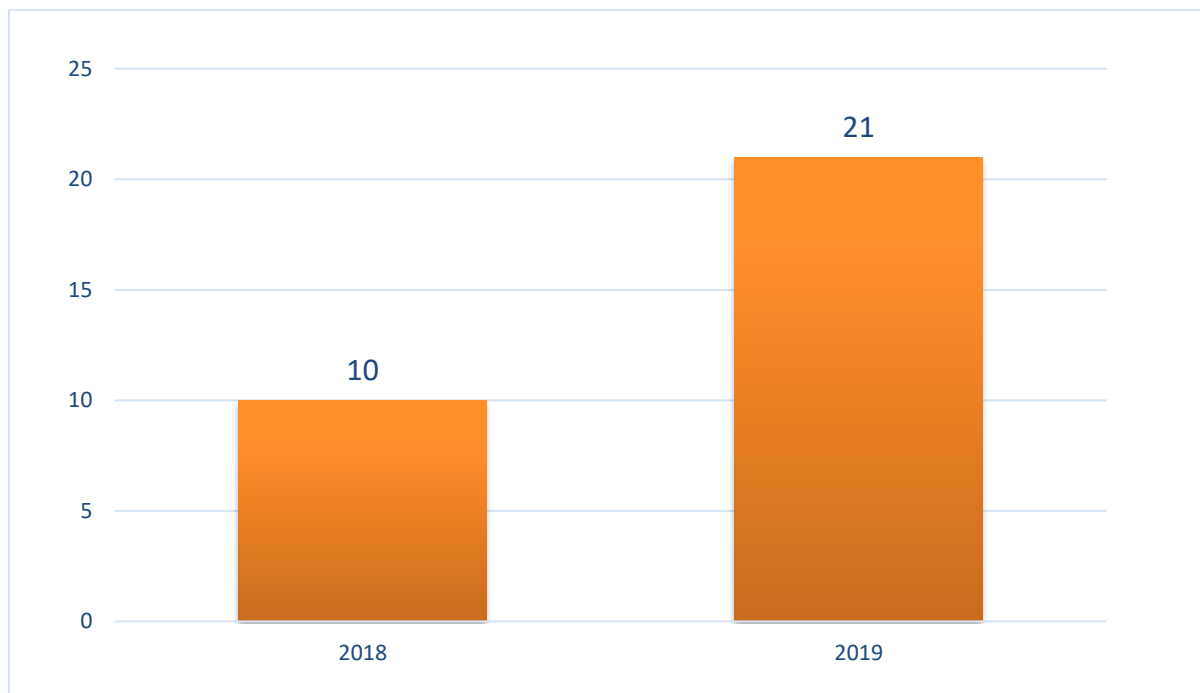
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2019.

W 2018 roku bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w gminie Stara Kamienica stwierdzono wśród 10 rodzin. W roku 2019 liczba rodzin powiększyła się dwukrotnie do 21 rodzin.

Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałyby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

2.2.2.6. UZALEŻNIENIA

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to *psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji.*

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez kogoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. W celu realizacji programu ustawa o wychowaniu w trzeźwości zagwarantowała środki finansowe, które pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te mogą być wykorzystane wyłącznie na realizację gminnego programu, który jest corocznie uchwalany przez Radę Gminy. Realizatorem programów jest pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku odbyło się 9 posiedzeń, podczas których Komisja:

- a) rozpatrzyła 12 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe;
- b) skierowała 4 wnioski do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

W Gminie Stara Kamienica funkcjonuje również Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy. W Punkcie przyjmuje terapeuta uzależnień, psycholog oraz prawnik. Ogółem w 2019 r. w Punkcie w Starej Kamienicy zarejestrowano 69 osób. Ogółem udzielono 332 porady (spotkania indywidualne i grupowe).

2.2.2.7. PRZEMOC W RODZINIE

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *przemoc w rodzinie (zwana także potocznie przemocą domową), to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. W tym celu, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie utworzono Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Kamienica.

Prowadzenie procedury "Niebieskiej Karty" - to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Kamienica koordynuje Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. ZI to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- współpraca z instytucjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie,
- organizowanie kampanii społecznych, konferencji w celu podniesienia świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Warto podkreślić, że sprawy dotyczące przemocy w rodzinie są sprawami trudnymi, dotykającymi zamknięte środowiska rodzinne, skąd informacje rzadko przedostają się na zewnątrz. W bardzo wielu przypadkach poszkodowani nie zgłaszają incydentów przemocy domowej, nie chcą współpracować z Policją, a także z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, w celu ukarania sprawcy przestępstwa, który jest przecież jednocześnie członkiem ich rodziny. Stąd dane dotyczące faktycznych ofiar i sprawców przemocy domowej mogą być niedoszacowane.

Ponadto, jak już wspomniano we wcześniejszej części opracowania na terenie Gminy Stara Kamienica funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy. W Punkcie przyjmuje terapeuta uzależnień, psycholog oraz prawnik.

2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Stara Kamienica

---

Jednym z głównych założeń niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Kamienica na lata 2021 - 2027* jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania zostały przeprowadzone w 2019 roku i miały charakter ulicznej ankiety w formie papier-ołówek. Obejmowały mieszkańców gminy Stara Kamienica, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowali o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 50 osób, w tym 27 kobiet oraz 23 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 41 lat.

2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Stara Kamienica

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Tabela 10. Ocena istotności wybranych problemów społecznych.

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	44%	34%	16%	6%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	42%	42%	12%	4%
Korki, zła przejezdność dróg	52%	32%	10%	6%
Jakość i dostęp do komunikacji zbiorowej (pociągi, autobusy, busy)	34%	58%	6%	2%
Bierność zawodowa, bezrobocie	28%	52%	18%	2%
Bezdomność	34%	32%	34%	0%
Niski status społeczny, ubóstwo	36%	48%	16%	0%
Wzrost przestępczości	30%	20%	46%	4%
Patologie rodzinne	38%	50%	12%	0%
Dostęp do opieki zdrowotnej	72%	28%	0%	0%
Niepełnosprawność	34%	42%	24%	0%

Najpoważniejsze problemy społeczne w opinii mieszkańców to **dostęp do opieki zdrowotnej**– łącznie 100%³ oraz **jakość i dostęp do komunikacji zbiorowej**– łącznie 92%. W dalszej kolejności są to patologie rodzinne – 88%, niski status społeczny, ubóstwo – 84% oraz zanieczyszczenie krajobrazu – 84% i korki – również 84%.

³Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

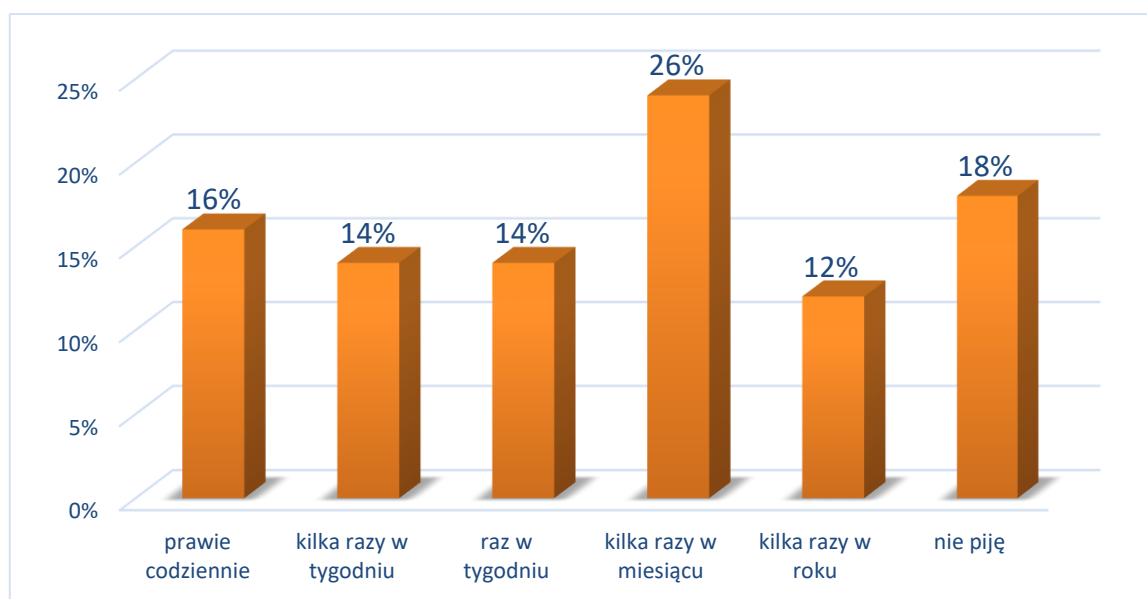
2.3.2. Problem uzależnień na terenie gminy Stara Kamienica

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Stara Kamienica zbadano zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów, zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu, zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Jedną z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. **40% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 16 a 18 lat**. Kolejna najwyższa wartość odnosi się do wieku od 13 do 15 roku życia – 24%.

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. **18% respondentów to osoby deklarujące abstynencję**. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu (26%) oraz prawie codziennie (16%). Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że **mieszkańcy piją alkohol częściej niż okazjonalnie**.

Wykres 7. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 –2 porcje alkoholu– 40% (0,5 – 1 piwa, 1 – 2 kieliszki wina lub 1 – 2 małe kieliszki wódki) **lub 3–4 porcje (22%)**. 12% badanych to osoby niepijące. W związku z tym należy uznać, że mieszkańcy gminy Stara Kamienica odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka– mieszkańcy piją często, aczkolwiek są to małe ilości alkoholu.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu. Pierwsze z pytań dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Większość **mieszkańców udzieliło poprawnej odpowiedzi⁴ (łącznie 56%)**, błędne przekonanie jest jednak rozpowszechnione wśród 44% dorosłej społeczności gminy Stara Kamienica. Niektórzy uważają, że alkohol zawarty w np. piwie jest mniej szkodliwy od alkoholu zawartego w wódce. Wynik ten świadczy o średnim poziomie świadomości mieszkańców gminy Stara Kamienica na temat szkodliwości alkoholu.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie tylko 32% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”**. Jednocześnie **48% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. Reasumując wysoki odsetek **badanych mieszkańców przyjmuje konstruktywne postawy wobec alkoholu i nie ulega stereotypom**.

Łącznie 100% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie niewielkich ilości alkoholu. Również 76% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Także 90% badanych mieszkańców nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu. Należy jednak zwrócić uwagę, że 52% badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach.

---

⁴Oznacza to wskazanie odpowiedzi *raczej nie zgadzam się* i *zdecydowanie nie zgadzam się*.

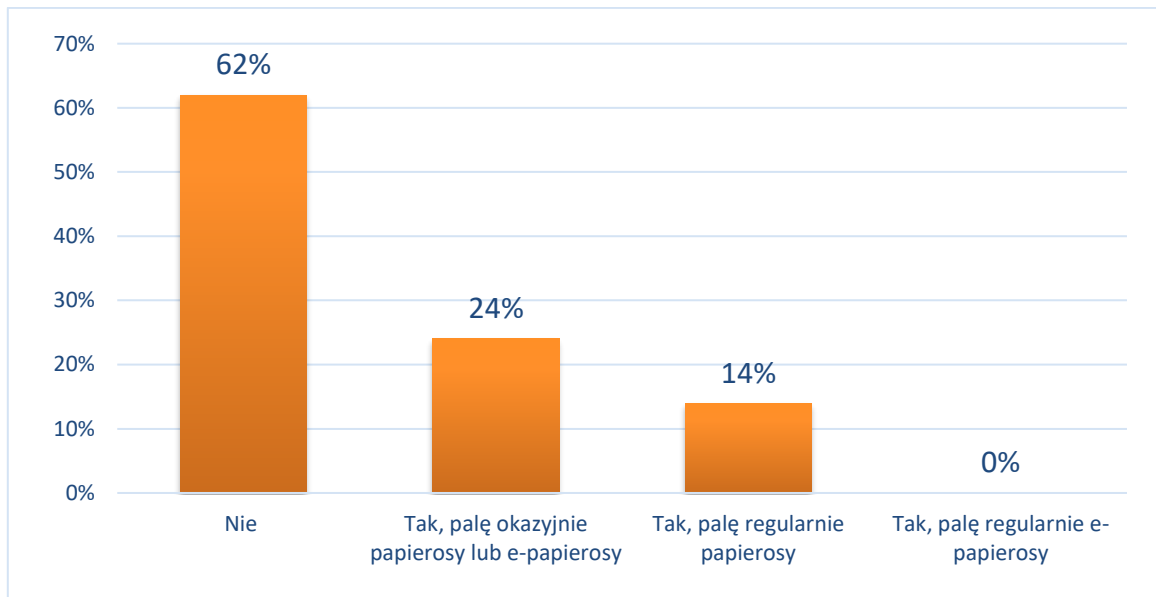
Tabela 11. Zgodność z twierdzeniami.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
<i>Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.</i>	26%	18%	30%	26%
<i>Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.</i>	16%	16%	36%	32%
<i>Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.</i>	28%	20%	38%	14%
<i>Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.</i>	24%	28%	34%	14%
<i>Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.</i>	8%	16%	38%	38%
<i>Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.</i>	4%	6%	32%	58%
<i>Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.</i>	0%	0%	20%	80%

Kolejnym badanym obszarem było uzależnienie mieszkańców od papierosów oraz e-papierosów. Okazuje się, że 30% badanych zapaliło swojego pierwszego papierosa między 16 a 18 r.ż., a 24% respondentów między 13 a 15 rokiem życia. 26% wskazało, że zrobiło to po uzyskaniu pełnoletniości. Aż 62% badanych mieszkańców wskazało, że nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu, a regularnie tradycyjne papierosy pali tylko 14% respondentów.

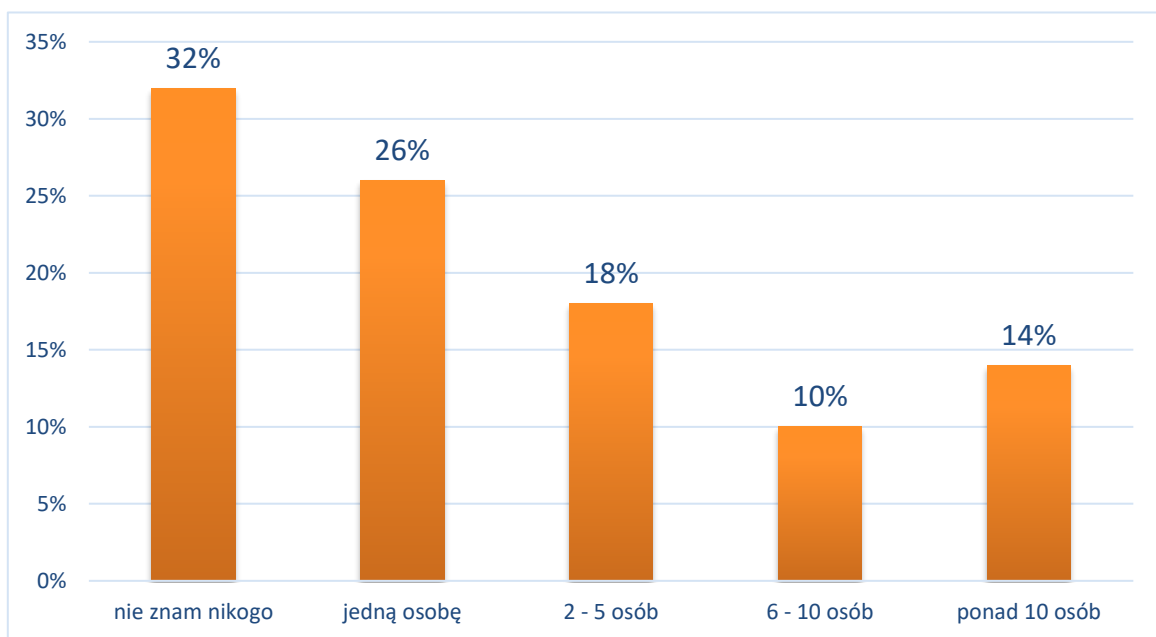

Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?

Innym problemem badawczym w przeprowadzonej diagnozie było uzależnienie od substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki czy dopalacze. Łącznie 68% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 32% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

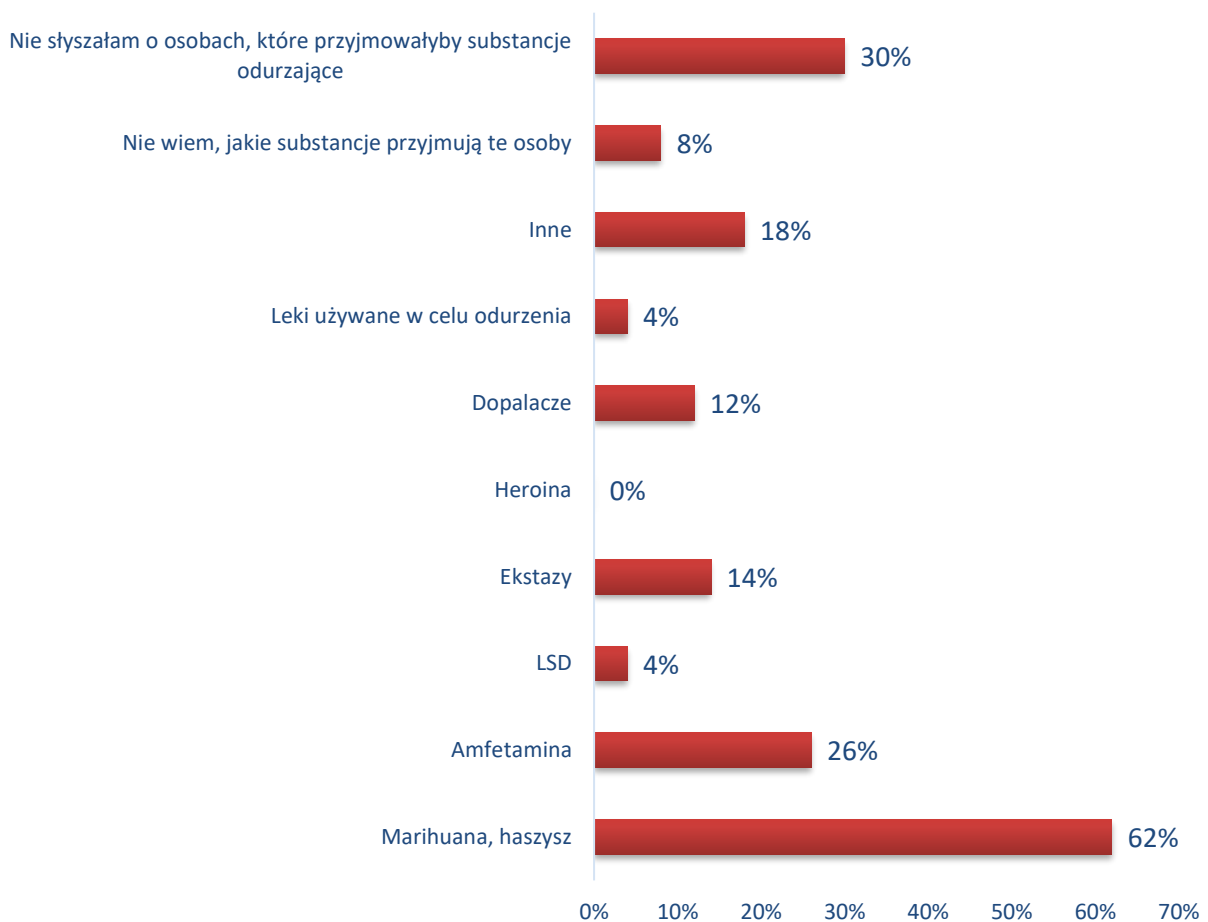
Wykres 9. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz – 62% oraz amfetamina – 26% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. 8% badanych przyznało, że nie wie jakie substancje odurzające przyjmują osoby w ich środowisku lokalnym, a 12% twierdzi, że są to dopalacze. 30% przyznało, że nie słyszało w ogóle o osobach w ich najbliższym otoczeniu, które przyjmowałyby substancje odurzające. Poza tym, 76% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Wykres 10. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz? (pytanie wielokrotnego wyboru)

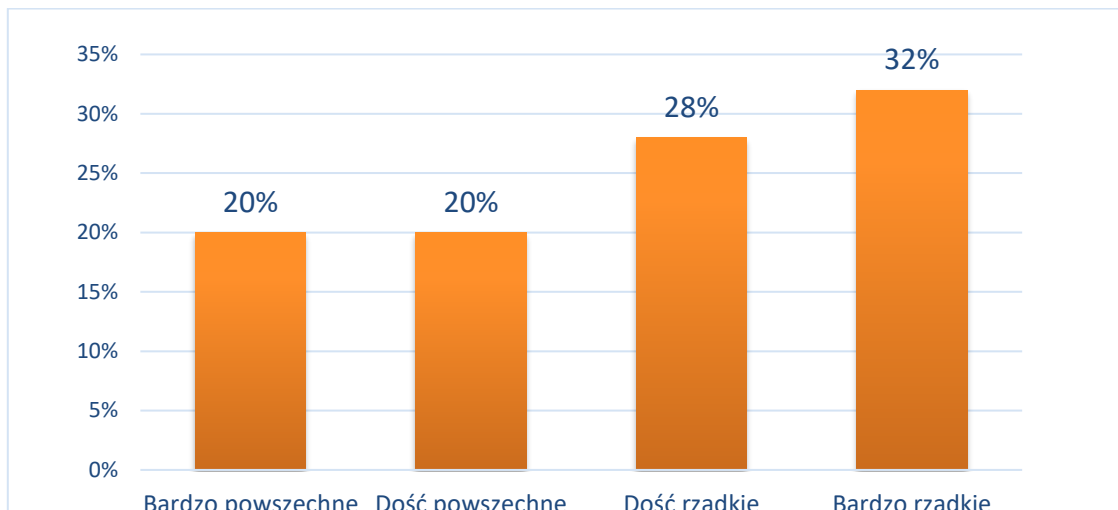

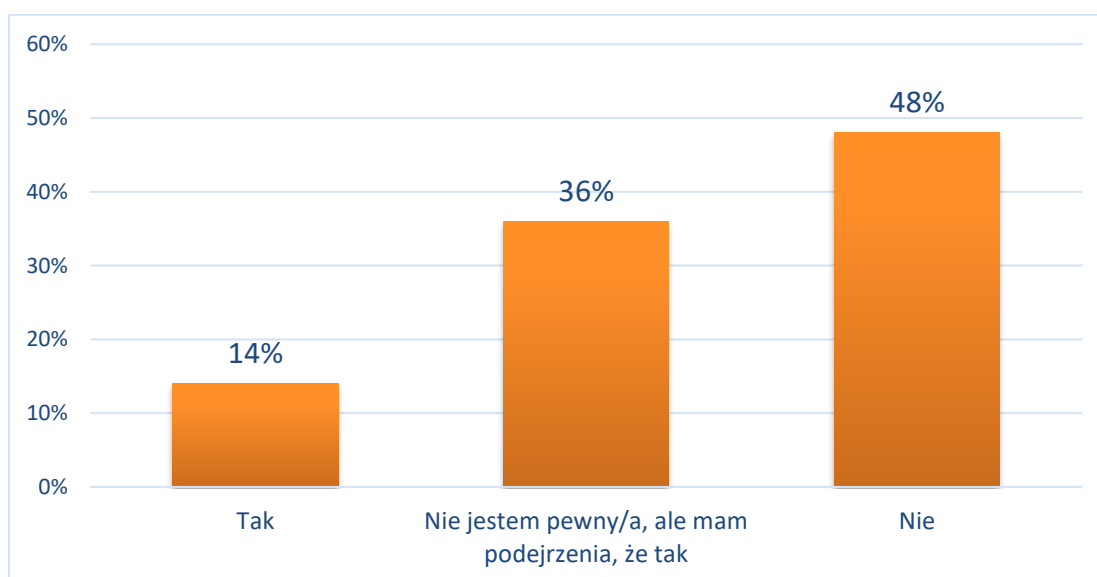
W przeprowadzonej ankiecie zbadano również taki obszar jak uzależnienie od gier hazardowych. W subiektywnej ocenie badanych mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie –łącznie 60%.

Wykres 11. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od hazardu w Pana/Pani środowisku?

Badania wykazały również, że cyberprzemoc w lokalnej społeczności może stanowić problem. Mianowicie, **48% badanych nie ma w swoim otoczeniu osoby, które padła ofiarą przestępstwa internetowego** (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), aczkolwiek **38% wie o takim zdarzeniu lub nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało**, a 14% potwierdza ten problem.

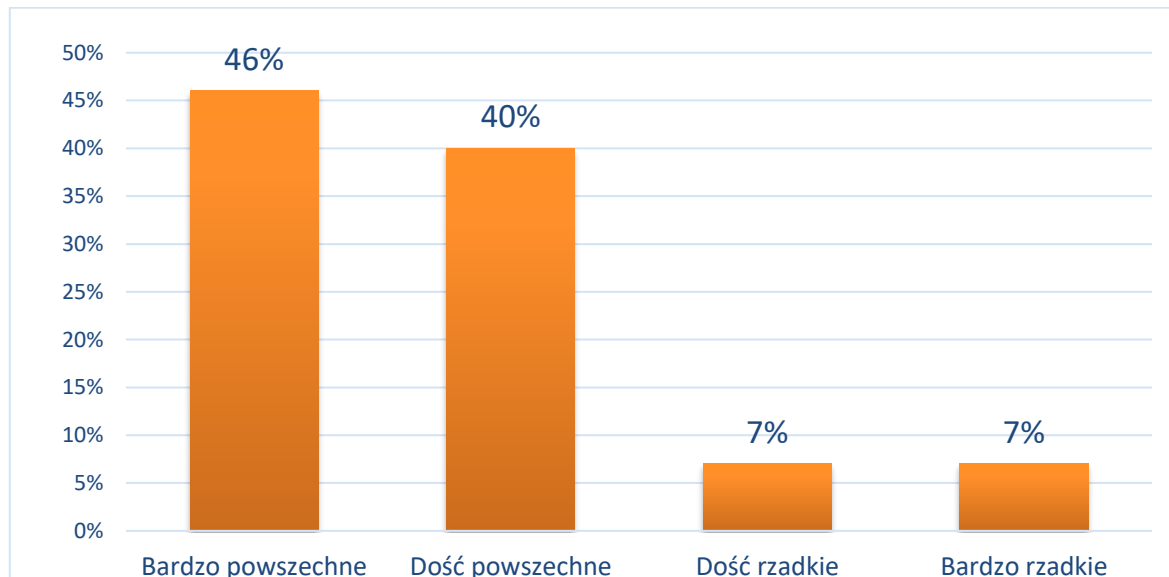
Wykres 12. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”), które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia)?

Również dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym są niepokojące i należy zwrócić uwagę na edukację społeczności w tym zakresie. **Łącznie 86% uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym, a tylko 14% ocenia je jako dość i bardzo rzadkie zjawisko.**

Wykres 13. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od komputerów/internetu w Pana/Pani środowisku?

2.3.3. Zjawisko przemocy w rodzinie w subiektywnej opinii mieszkańców Gminy Stara Kamienica

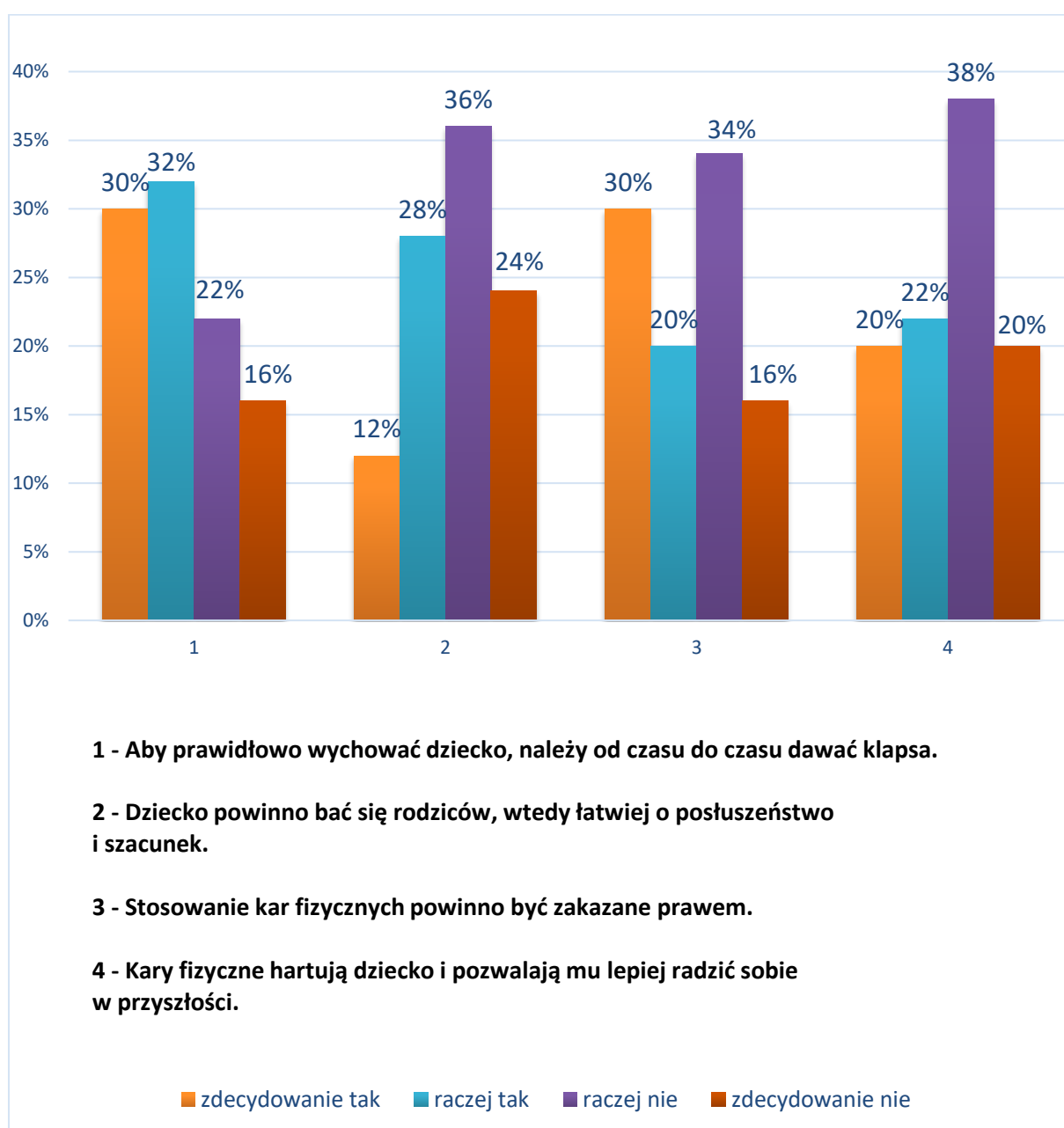
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, do których trafności mieli się odnieść. Uzyskane **wartości pozwalają sądzić, że tylko część mieszkańców Gminy Stara Kamienica przejawia odmienne postawy wychowawcze od tych, które są charakterystyczne dla autokratycznego modelu wychowania** (model ten zakłada wyraźny dystans między rodzicami a dzieckiem. Rodzice kontaktują się z nim w sposób formalny, starają się kierować dzieckiem wydając polecenia i zakazy. Uznają tylko racje własne, nie tolerują sprzeciwu. W razie nieposłuszeństwa stosują surowe kary. Od dzieci wymaga się bezwzględnej karności i posłuszeństwa, podporządkowania się wszystkim poleceniom i nakazom rodziców).

Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się z odrzuceniem przez 38% badanych mieszkańców. Jednocześnie 50% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 60% respondentów. Dodatkowo, 58% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości.

Wykres 14. Przekonania dotyczące wychowania.

Zbadano również problem zjawiska przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie. **Wyniki badań są alarmujące, ponieważ 44% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, 46% podejrzewa, że tak się dzieje.**

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 78% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie nie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „dobrych domach” – łącznie 70% mieszkańców gminy Stara Kamienica nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. 60% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na nie wystarczającą świadomość badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *zgadzam się* i *zdecydowanie się zgadzam*:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – 28%;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – 12%;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – 22%.

Tabela 12. Zgodność z twierdzeniami.

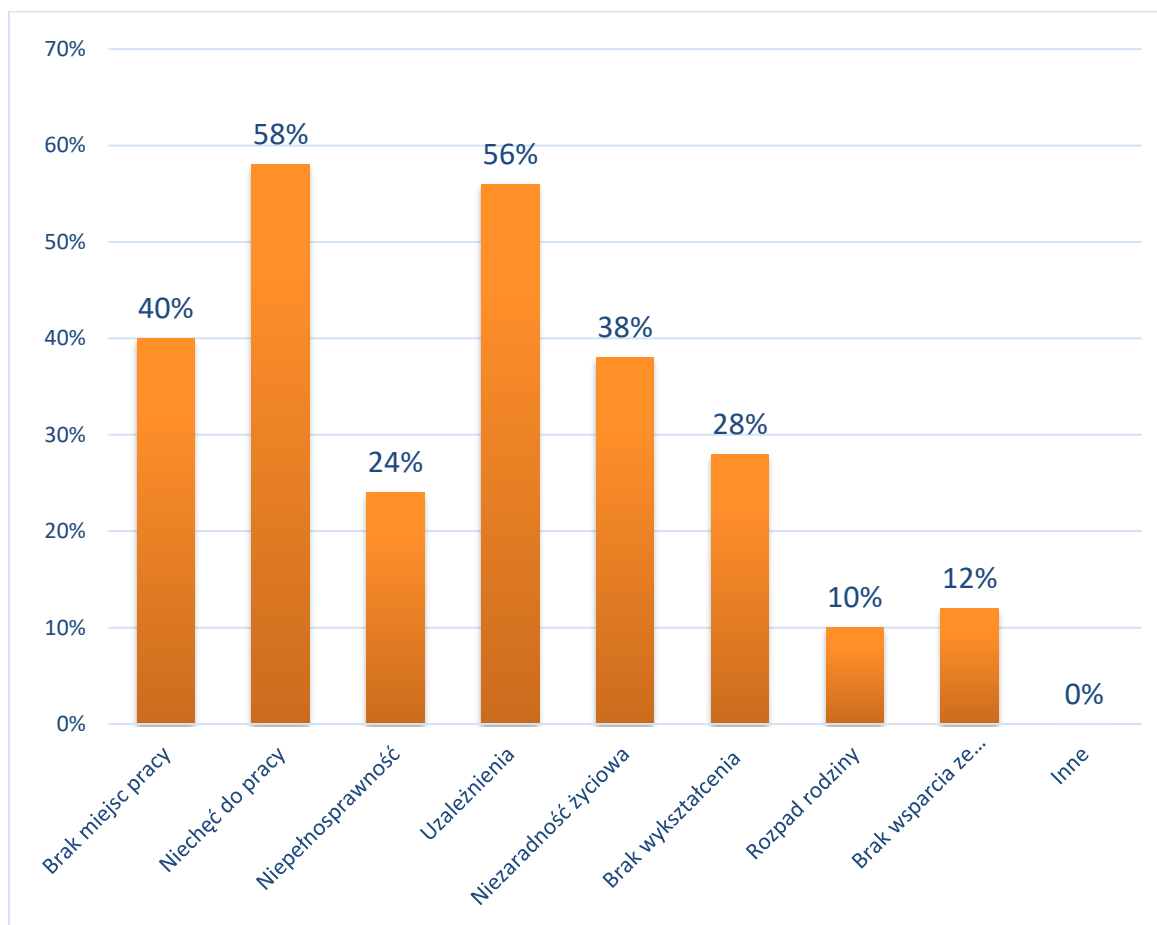
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	46%	32%	18%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	8%	22%	38%	32%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	22%	38%	22%	18%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	8%	20%	44%	28%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	8%	4%	48%	40%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	10%	12%	44%	34%

2.3.4. Wykluczenie i bezrobocie

W przeprowadzonej ankiecie zbadano również subiektywną opinię mieszkańców opinie na temat ubóstwa oraz bezrobocia w miejscu zamieszkania. Wśród badanych mieszkańców gminy Stara Kamienica 40% zna wiele rodzin ubogich. Druga wartość odnosi się do znajomości nielicznych rodzin o niskim statusie społecznym – 34%.

Zdaniem osób biorących udział w ankiecie, do popadania w ubóstwo przyczynia się niechęć do pracy (58%) oraz problemy z uzależnieniami (56%). Dopiero w trzeciej kolejności jest brak miejsc do pracy (40%).

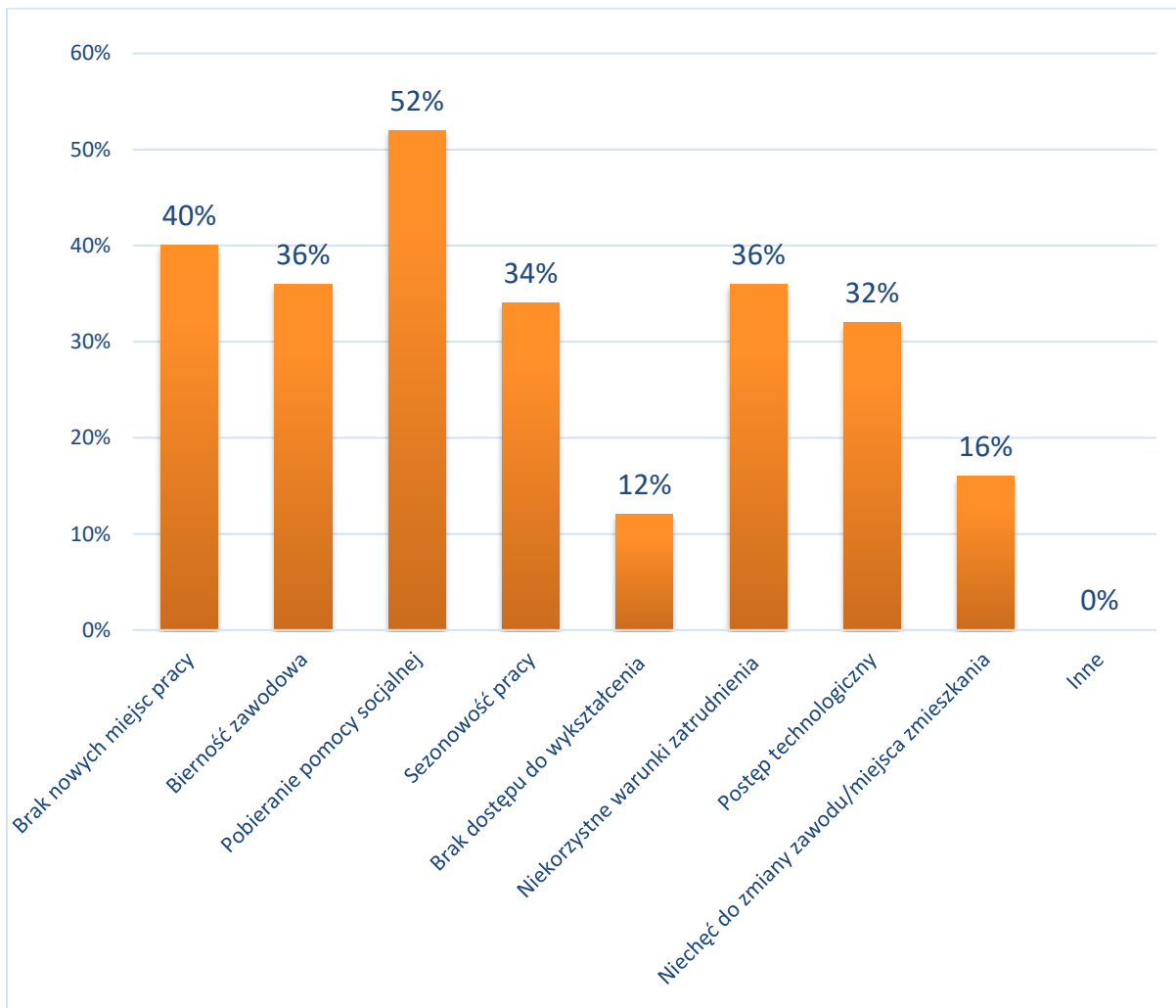
Wykres 15. Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (pytanie wielokrotnego wyboru)

W kolejnym pytaniu na temat **przyczyn popadania w długotrwałe bezrobocie**, brak miejsc pracy pojawił się już na drugim miejscu – 40% badanych wskazało tą odpowiedź. Jednak jako podstawowy powód mieszkańcy gminy Stara Kamienica wskazują **pobieranie pomocy socjalnej – 52%**.

Wykres 16. Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny popadania w długotrwałe bezrobocie? (pytanie wielokrotnego wyboru)

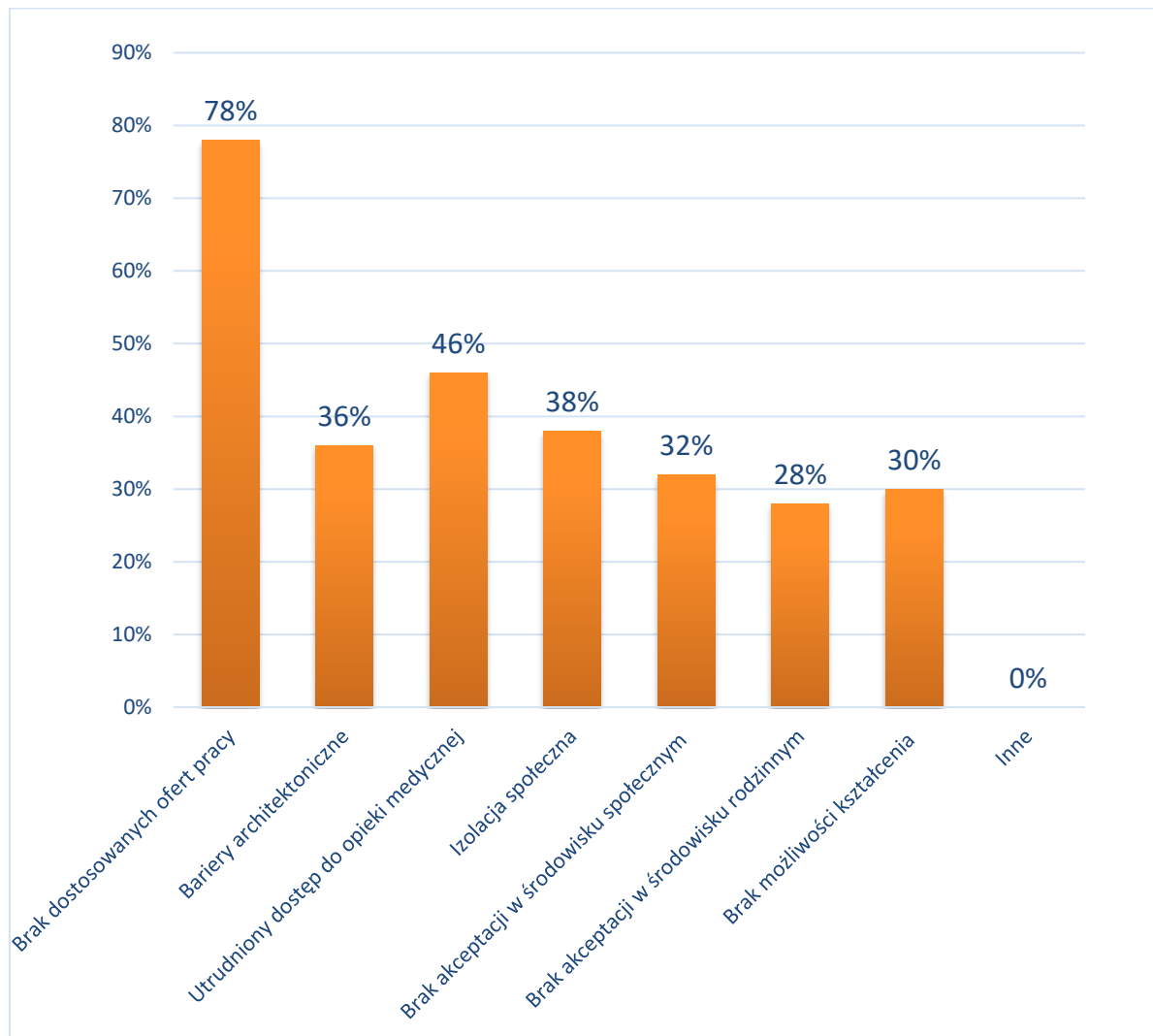

W ocenie 78% badanych mieszkańców podnoszenie kwalifikacji zawodowych przyczynia się bezpośrednio do polepszenia poziomu życia oraz pozwala wy dostać się z bezrobocia.

Zdaniem badanych mieszkańców gminy osoby z niepełnosprawnościami spotykają się przede wszystkim z problemem braku dostosowanych ofert pracy (78%) oraz z utrudnionym dostępem do opieki medycznej (lekarzy, rehabilitantów, psychologów) – 46%.

Wykres 17. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się osoby z niepełnosprawnościami?

2.3.5. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Stara Kamienica

---

Badanie zostało przeprowadzone wśród 10 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupę badaną stanowiło 9 kobiet i 1 mężczyzna. 7 respondentów to pracownicy punktów, natomiast 3 osoby, to właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 44 lata.

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

Łącznie 100% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest tak samo groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to wysokim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Łącznie 70% sprzedawców nie zgadza się, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. 30% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli jest przekonana, że dostęp ten powinien podlegać kontroli. **Łącznie tylko 30% respondentów zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.**

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia - **łącznie 70% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

Łącznie 90% sprzedawców nie uważa, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Jednocześnie 90% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu. 100% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Stara Kamienica zdecydowanie uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

Łącznie 80% badanych nie uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Stara Kamienica deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia

nie zdarzają się (50%) lub takie zdarzenie ma miejsce kilka razy w roku (20%). Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie nie są podejmowane na terenie zbyt często.

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być częstym zjawiskiem. 30% badanych stwierdziło, że zdarzają się kilka razy w tygodniu oraz 20%, że kilka razy dziennie. 40% badanych sprzedawców nie miało styczności z takim zdarzeniem.

Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu osobom nieletnim wydaje się jednoznaczny. Ponieważ 90% badanych wskazało, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie. 10% badanych wskazało, że nie mieli pewności, co do wieku osoby, której sprzedały alkohol. W przypadku wątpliwości, co do wieku, **60% badanych zawsze sprawdza dokumenty potwierdzające wiek**, a często robi to kolejne 20% osób.

W związku z powyższymi deklaracjami sprzedawców, należy przyjąć, że deklarowany przez sprzedawców niski odsetek sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz sprawdzanie dowodów tożsamości potwierdzających pełnoletniość wynika z postaw sprzedawców, którzy wykazują się wystarczającą czujnością i asertywnością podczas sprzedaży alkoholu oraz wiedzą, także i prawną, z zakresu konsekwencji wynikających ze sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 r.ż.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Stara Kamienica. **60% badanych oceniło jej funkcjonowanie bardzo i raczej dobrze.**

2.3.6. Problemy dzieci i młodzieży na terenie Gminy Stara Kamienica

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione. W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych w Gminie Stara Kamienica.

Tabela 13. Liczebność grup badanych.

Szkoły Podstawowe (4-6)	140
Szkoły Podstawowe (7-8)	56
Klasy gimnazjalne (GIM) ⁵	44
ŁĄCZNIE	240

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są zadowalające: najlepiej w klasie czują się uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych (łącznie 89%⁶). Takiego samego zdania jest 91% **uczniów klas 7-8 szkół podstawowych i 73% uczniów klas gimnazjalnych**. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że **18% uczniów gimnazjum** przeciwne określa swoje odczucia do tego stopnia, że chciałoby zmienić klasę.

Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym. Uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych w przeważającej części nigdy nie byli na wagarach (76%) lub byli na nich tylko raz (11%). Odsetek osób wagarujących wzrasta wraz z wiekiem – w klasach 7-8 szkół podstawowych już tylko 43% uczniów przyznaje, że nigdy nie wagarowało. Najczęściej zdarza się wagarować uczniom klas gimnazjalnych łącznie 57% (nigdy odpowiedziało 20%, a tylko raz- 23%). Uczniowie jeśli opuszczali lekcje, to często

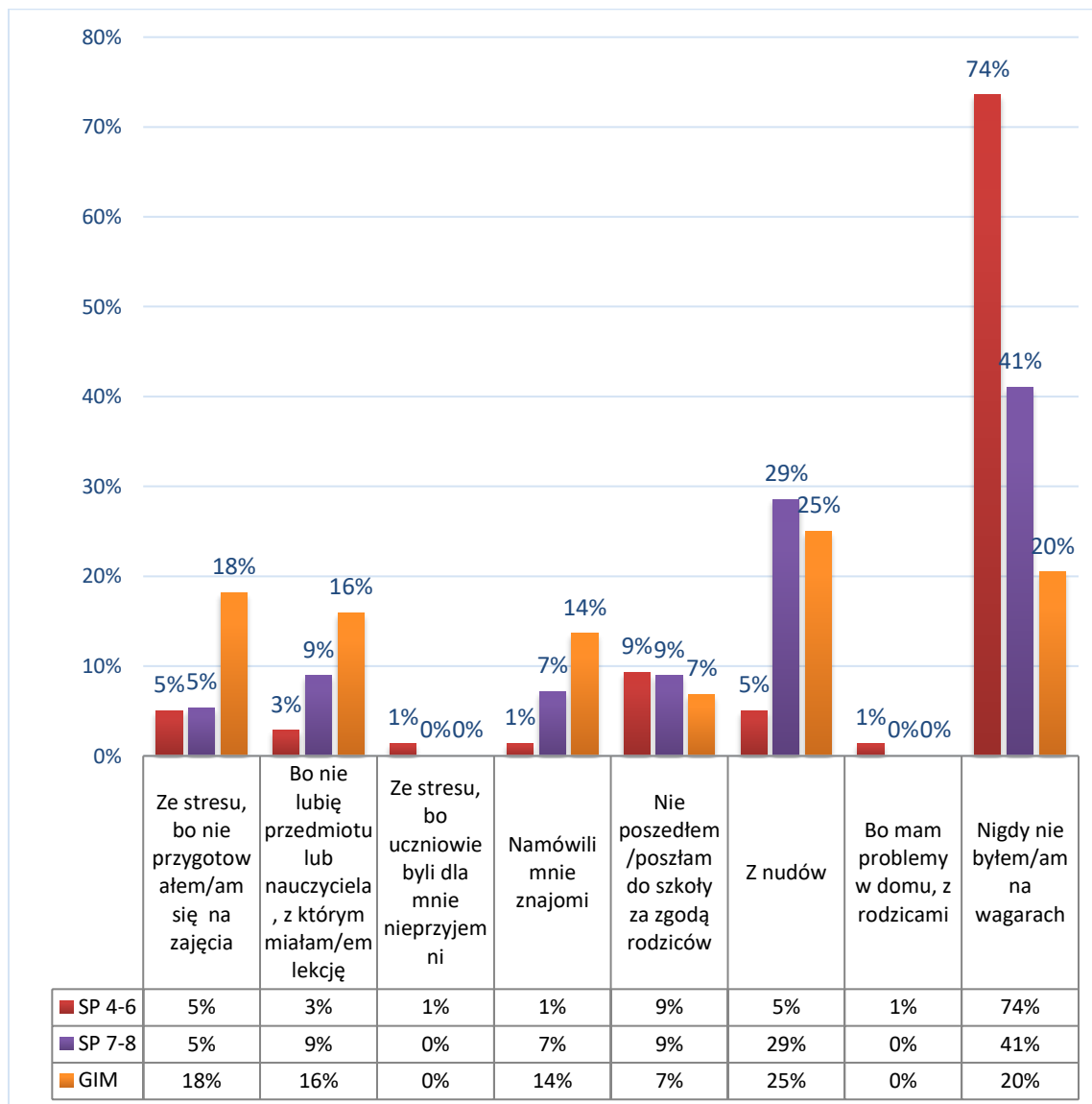
⁵ Od roku szkolnego 2017/18 nie przeprowadza się rekrutacji do klas I dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształcanej w szkołę branżową I stopnia). 31 sierpnia 2019 roku był ostatnim dniem funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym. Reforma została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe i ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

⁶Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze*.

z nudów (SP 7-8 – 29%; GIM – 25%) lub za zgodą rodziców (SP 4-6 – 9%), najstarsi uczniowie także z powodu stresu przed zajęciami (GIM - 18%).

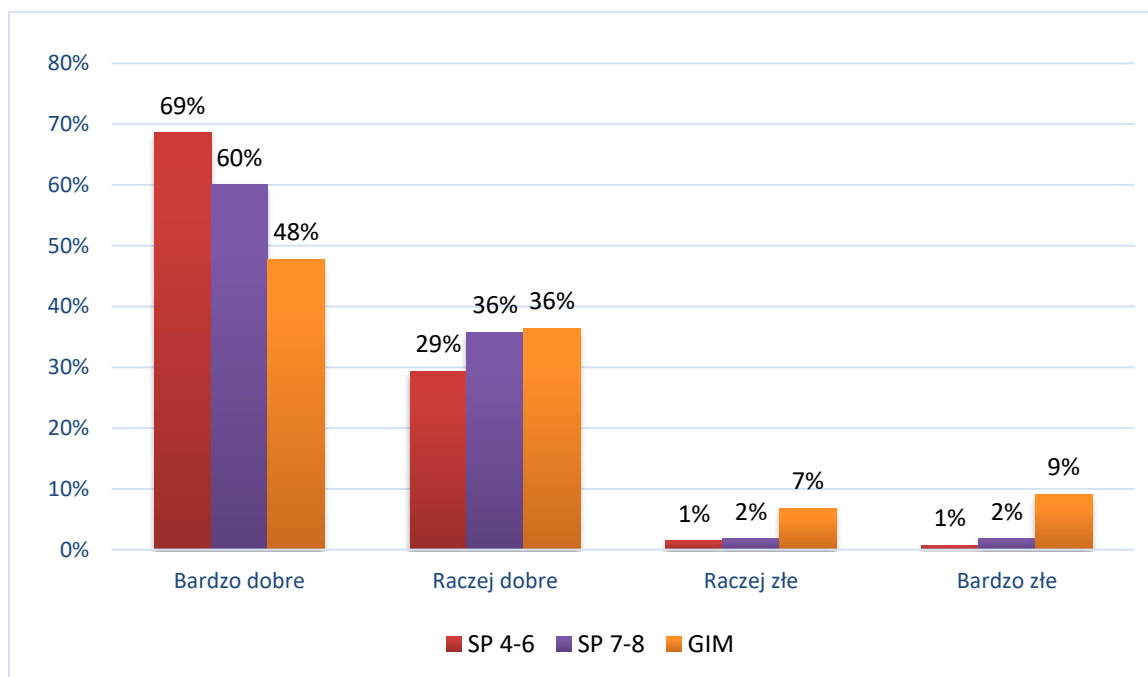
Tabela 14. Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?

Uczniowie gminy Stara Kamienica deklarują w większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami (SP 4-6 – 98%; SP 7-8 – 96%; GIM – 84%). Należy zauważyć, że rozkład wyników, wbrew oczekiwaniom, nie zmienia się znacząco wraz z wiekiem – uczniowie klas gimnazjalnych oceniają związki z rodzicami lub opiekunami, podobnie jak uczniowie szkół podstawowych, jako mocne i zażyłe.

Wykres 18. Ocena relacji z rodzicami lub opiekunami.

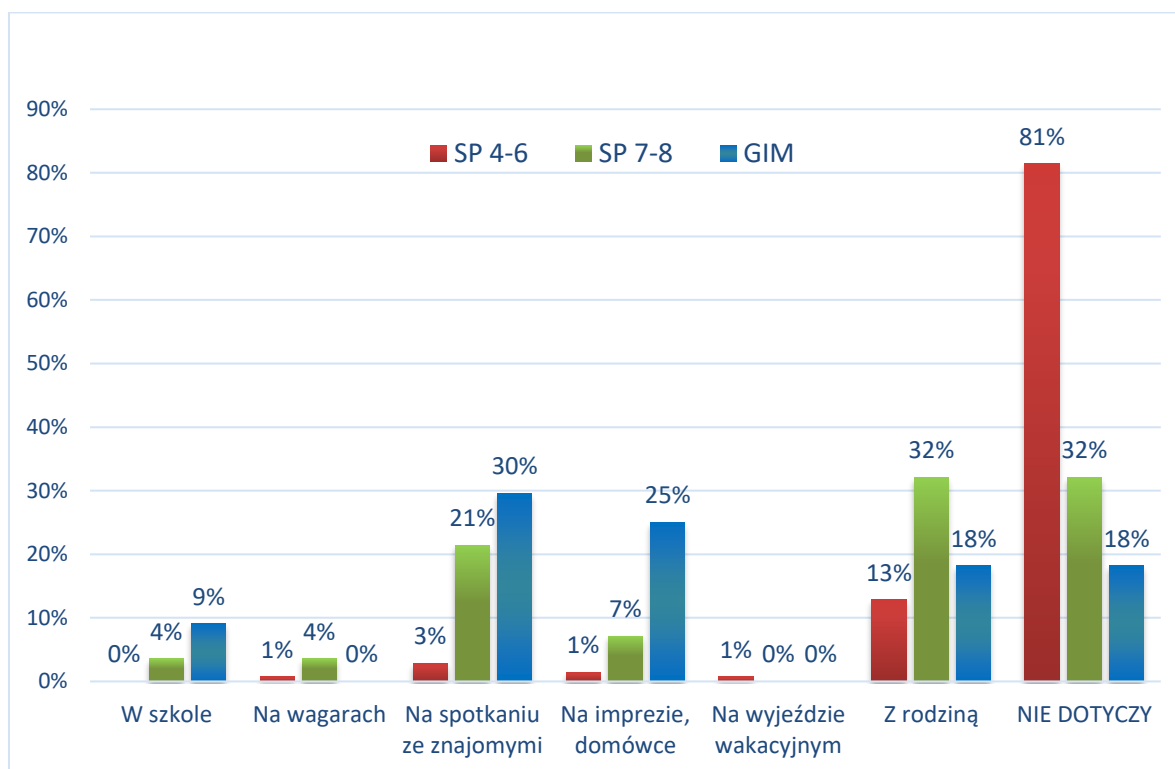
Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. Łącznie 92% uczniów klas młodszych szkoły podstawowej, 87% uczniów klas starszych szkoły podstawowej oraz 80% młodzieży gimnazjalnej chciałoby lub raczej chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami z rodzicami.

Następnie zadaliśmy uczniom podobne pytanie, z tym, że tym razem grupą dorosłych, co do których uczniowie mieli się ustosunkować w kontekście **odczuwanego poziomu zaufania**, byli **nauczyciele**. Dzieci i młodzież gminy Stara Kamienica rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. Wyniki uzyskane w tej kwestii można uznać za zadowalające wyłącznie dla najmłodszych uczniów -**łącznie 87% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych obdarzyłoby zaufaniem pedagogów. Poziom zaufania drastycznie spada wraz z wiekiem: 61% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych i 41% uczniów klas gimnazjalnych podzieliłoby się swoim problemem z nauczycielem.**

Na tle badań ogólnopolskich uczniowie szkół podstawowych i gimnazjaliści wypadają korzystniej – inicjację alkoholową ma za sobą: 19% badanych uczniów klas młodszych SP, 66% uczniów klas starszych SP oraz 80% uczniów gimnazjum. Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej dla młodszych uczniów jest towarzystwo rodziny (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 32%), natomiast dla starszych spotkanie ze znajomymi oraz domówka (łącznie SP 7-8 – 28%; GIM – 55%). Aczkolwiek, spora część badanych wskazała, że to pytanie ich nie dotyczy (SP 4-6 – 81%; SP 7-8 – 32%; GIM – 18%).

Wykres 19. Okoliczności inicjacji alkoholowej,

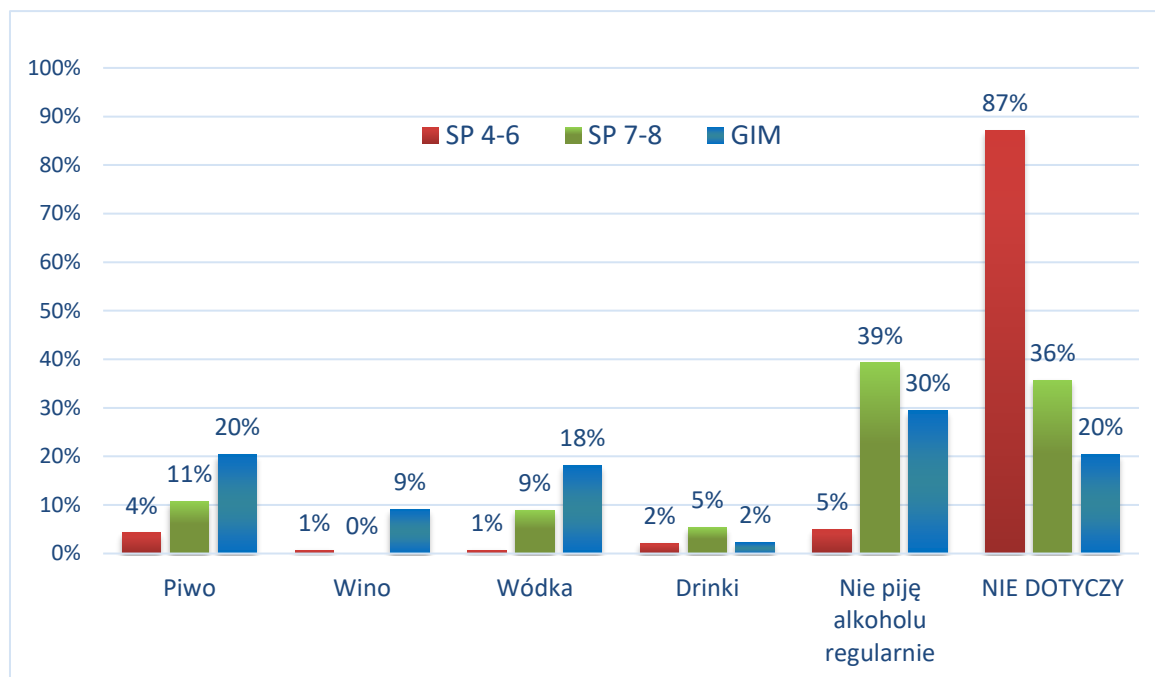

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkohol. 11% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych miało jednorazowy kontakt z alkoholem lub piło kilka razy w życiu (6%), natomiast wśród uczniów klas 7-8 odsetek ten był wyższy i wynosił odpowiednio 18% i 32%. Uczniowie gimnazjalni najczęściej sięgają po alkohol rzadziej niż raz w miesiącu (25%) lub tylko kilka razy w życiu (23%). Należy dokładniej przyjrzeć się młodzieży deklarującej picie codziennie lub prawie codziennie: 4% SP 7-8 i 7% GIM.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 - 11%, GIM – 20%) oraz **wódkę** (SP 7-8 – 9%, GIM – 18%). Deklaracje uczniów, których to pytanie nie dotyczy: SP 4-6 – 87%; SP 7-8 – 36%; GIM – 20%).

Wykres 20. Rodzaj spożywanego alkoholu.

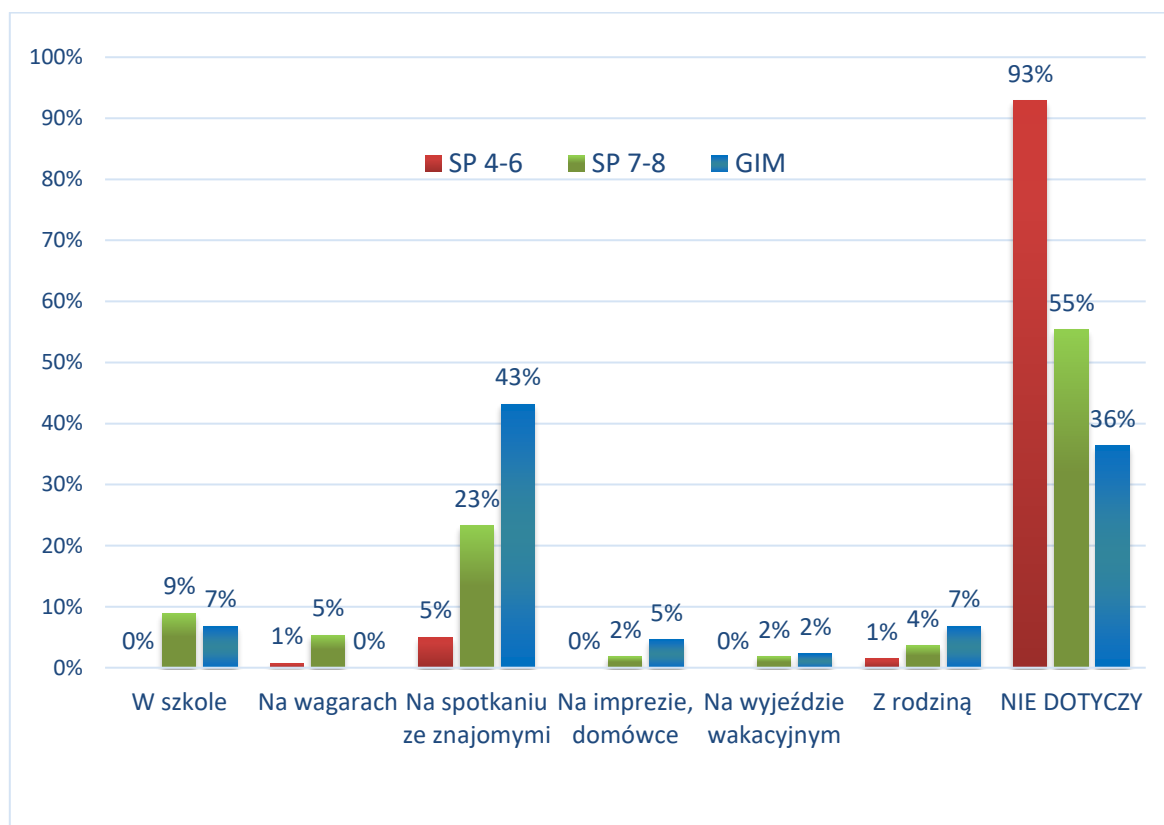

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki sugerują, że 61% uczniów klas 4-6 SP, 45% uczniów klas 7-8 SP i 25% uczniów GIM nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Z kolei łącznie 34% najstarszych uczniów SP oraz 55% uczniów gimnazjum wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

Mimo słabnącej popularności papierosów w naszym społeczeństwie są one wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów w gminie Stara Kamienica, czy kiedykolwiek próbowali papierosa, oraz w jakich okolicznościach. Inicjację nikotynową ma za sobą 8% uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, aż 48% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz 64% gimnazjalistów.

Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa, podobnie jak w przypadku inicjacji alkoholowej, było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6 – 5%; SP 7-8 – 23%; GIM – 43%). Sygnałem ostrzegawczym może być fakt, że niewielka część uczniów pierwszego swojego papierosa zapaliła na terenie szkoły (SP 7-8 – 9%; GIM – 7%).

Wykres 21. Okoliczności inicjacji nikotynowej.

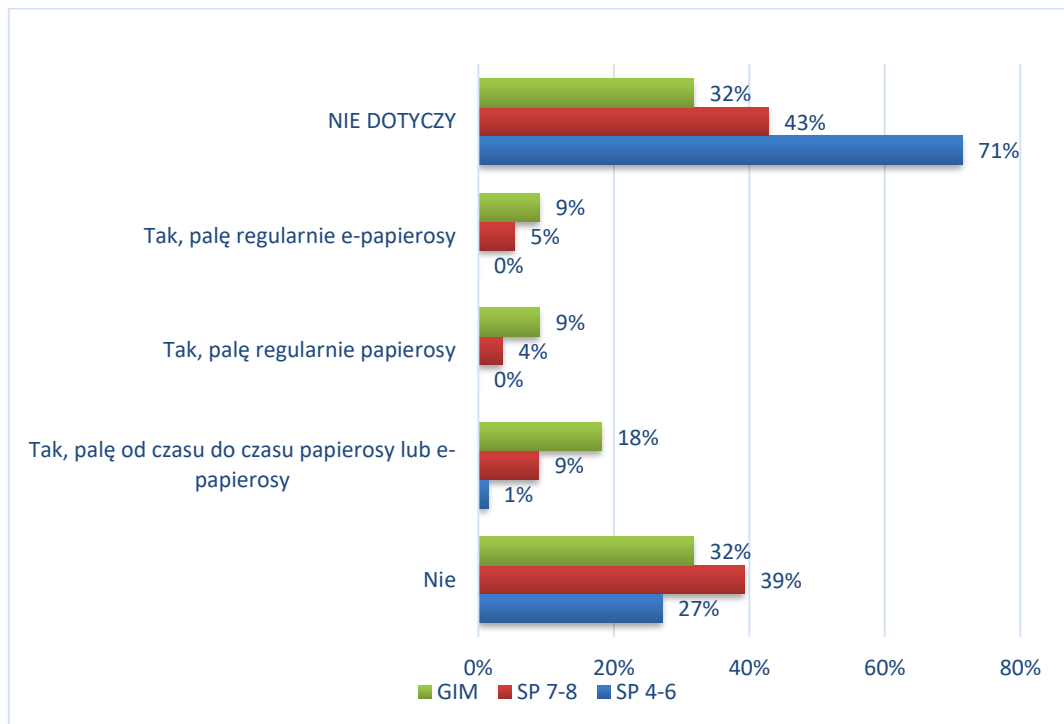

Większość uczniów gminy Stara Kamienica, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 – 99%; SP 7-8 – 82%; GIM – 64%). Część uczniów pali papierosy sporadycznie (SP 4-6 – 1%; SP 7-8 – 9%; GIM – 18%).

Wykres 22. Czy obecnie palisz papierosy?

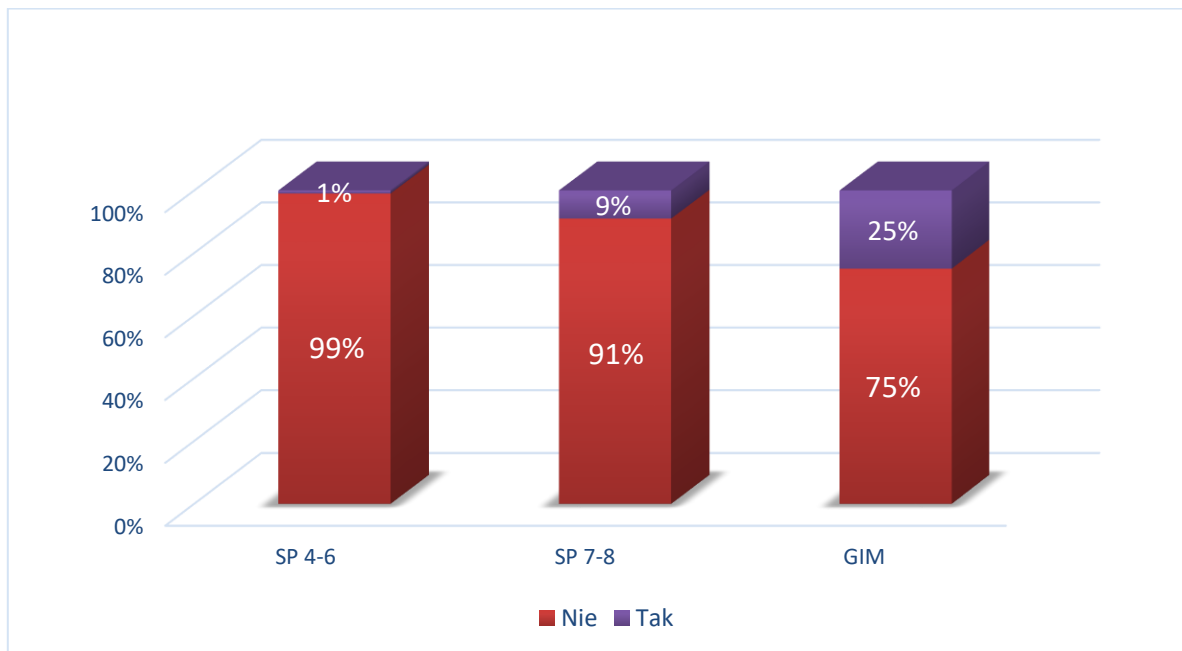
Uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych oceniają, że w ich otoczeniu raczej nikt nie pali (81%) lub pali kilka osób (19%). Inaczej kształtują się wyniki wśród starszych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów, ponieważ 30% uczniów klas 7-8 SP i 52% uczniów GIM deklaruje, że pali więcej niż 20 osób.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. **Uczniowie klas 4-6 szkół podstawowych w większości nie znali odpowiedzi na to pytanie (69%), a łącznie 25% z nich oceniła, że jest to raczej i bardzo trudne.** Wśród starszych uczniów szkół podstawowych 45% wskazało, że nie wie, 18%, że raczej trudno lub bardzo trudno jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia, natomiast 37% twierdziło, że jest to bardzo łatwe lub raczej łatwe. **Gimnazjaliści w większości uważają, że jest bardzo łatwe i raczej łatwe (59%).**

Wyniki badań wskazują, że 1% uczniów klas 6-8 SP, 9% SP 7-8 oraz 25% uczniów GIM miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi, tj. narkotykami i dopalaczami.

Wykres 23. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

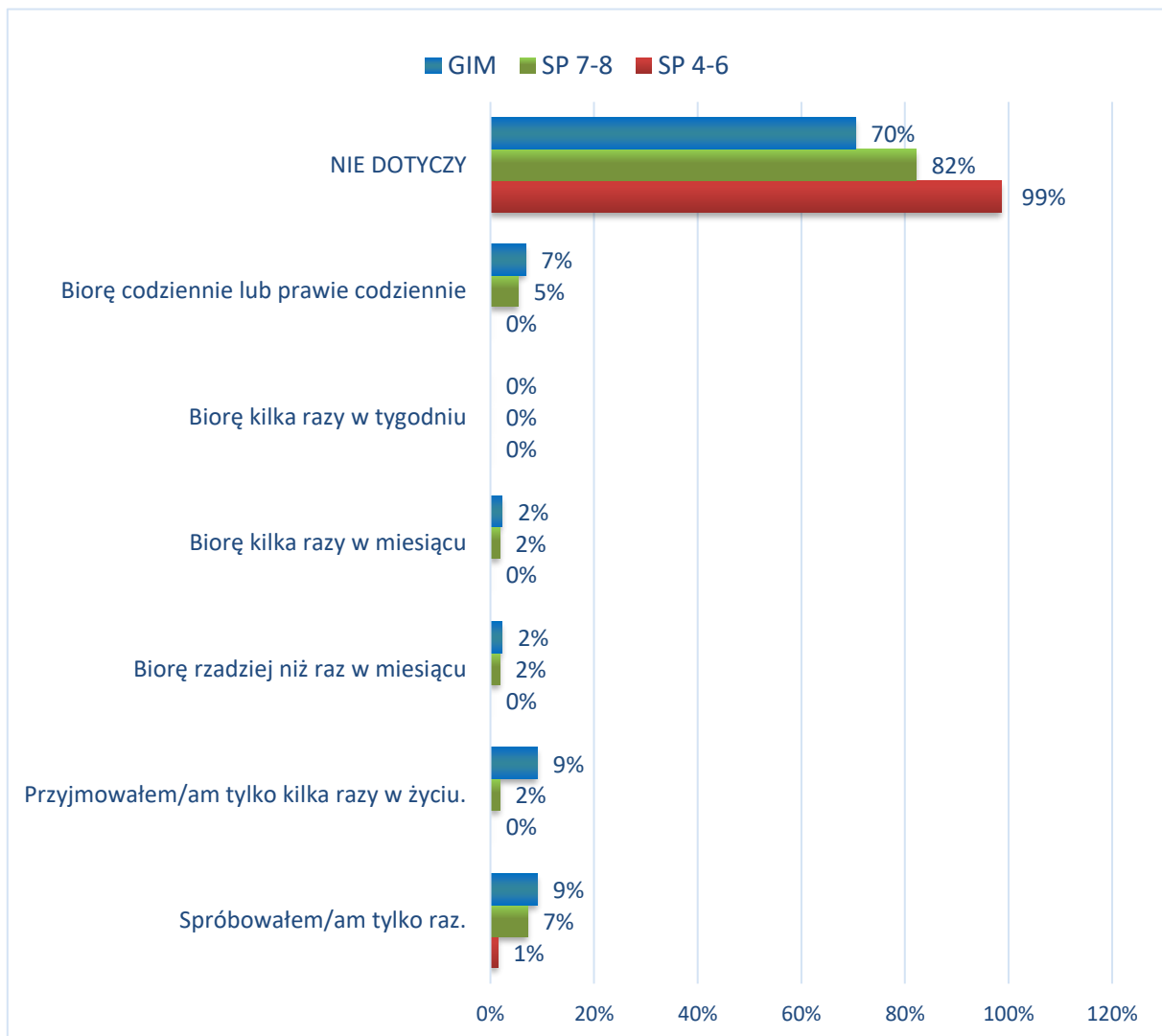
Kolejnym pytaniem zadany uczniom było: „W jakich okolicznościach pierwszy raz spróbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy?” Z wypowiedzi badanych uczniów wynika, że ten problem w większości ich nie dotyczy (SP 4-6 –99%; SP 7-8– 86%; GIM – 73%). Jednak niepokojące jest, że część uczniów miała swój pierwszy kontakt z tymi substancjami na spotkaniu ze znajomymi (SP 7-8 - 4%; GIM –18%%) oraz w szkole (SP 7-8 - 5%; GIM – 5%).

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (SP 7-8 - 13%; GIM - 43%) oraz wśród uczniów gimnazjum haszysz (16%). Najstarsi uczniowie wybierali również odpowiedź inne (18%).Jednakże większość badanych uczniów deklaruje, że ta kwestia ich nie dotyczy (SP 4-6 - 99%; SP 7-8 - 79% oraz GIM – 57%).

Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie odpowiadali w większości odpowiedzi, że ten problem ich nie dotyczy (SP 4-6 – 99%; SP 7-8 – 82%; GIM – 70%) lub spróbowali tylko raz (SP 4-6 – 1%; SP 7-8 – 7%; GIM – 9%). Nie należy jednak lekceważyć faktu, że 5% uczniów klas 7-8 SP oraz 7% uczniów GIM deklaruje, że substancje psychoaktywne przyjmuje codziennie lub prawie codziennie.

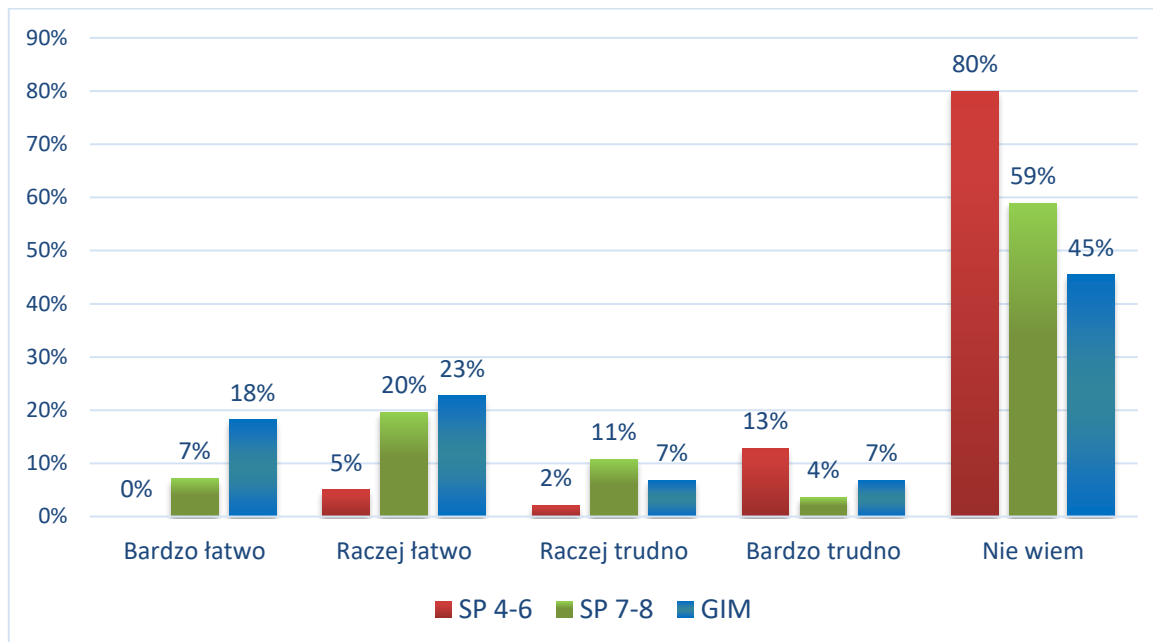
Wykres 24. Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?

Spora część zarówno uczniów klas 7-8 (38%) i starszych (43%) deklaruje, że wie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie aż 27% SP 7-8 i 41% GIM uważa, że pozyskanie tych substancji jest bardzo łatwe i raczej łatwe.

Wykres 25. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej. **Młodzi ludzie w większości przyjmują konstruktywne postawy wobec substancji psychoaktywnych i mają świadomość ich szkodliwości.** Szczegółowe wyniki zamieszczono w tabelach na następnych stronach.

Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – SP 4-6.

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	24%	27%	16%	34%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	6%	16%	24%	54%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	69%	11%	6%	14%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	3%	4%	15%	79%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	6%	9%	16%	69%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	6%	18%	21%	54%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	2%	5%	11%	81%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	59%	23%	6%	12%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	11%	4%	28%	57%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	4%	3%	14%	79%

Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – SP 7-8

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	34%	30%	20%	16%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	16%	39%	18%	27%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	46%	25%	16%	13%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	9%	21%	20%	50%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	21%	13%	21%	45%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	16%	7%	23%	54%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	9%	11%	21%	59%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	64%	14%	7%	14%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	18%	7%	16%	59%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	20%	20%	32%	29%

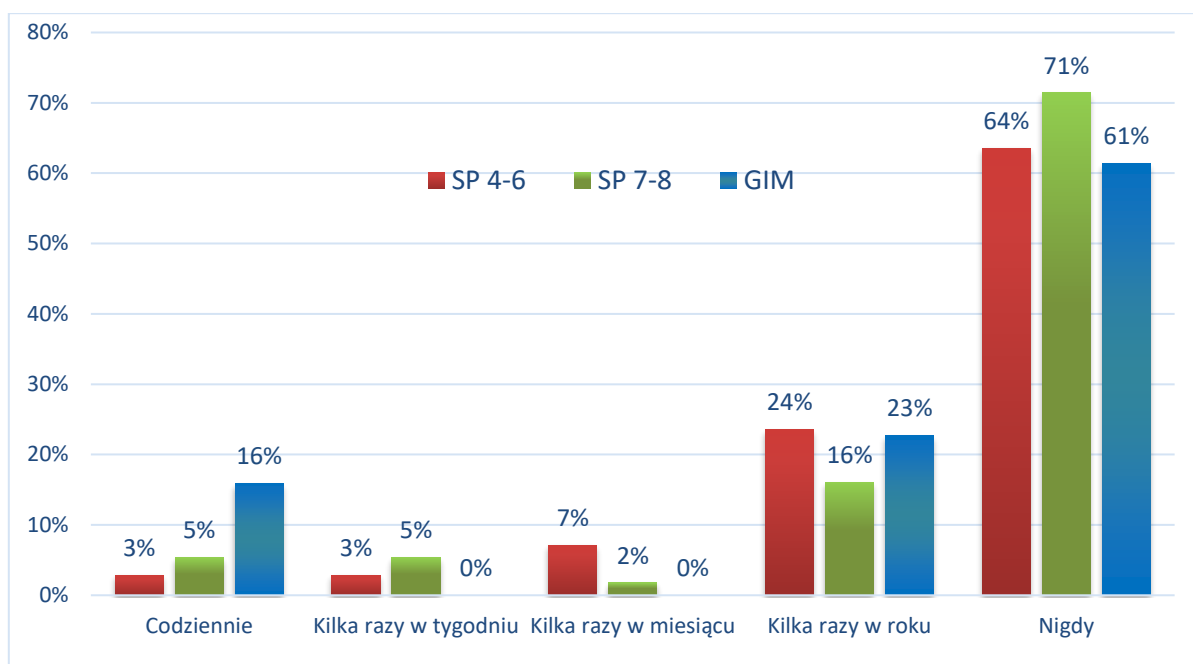
Tabela 17. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – GIM

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	27%	32%	14%	27%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	27%	23%	23%	27%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	39%	30%	14%	18%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	11%	23%	36%	30%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	7%	9%	23%	61%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	7%	11%	18%	64%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	14%	11%	30%	45%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	64%	20%	2%	14%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	7%	11%	16%	66%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	48%	34%	14%	5%

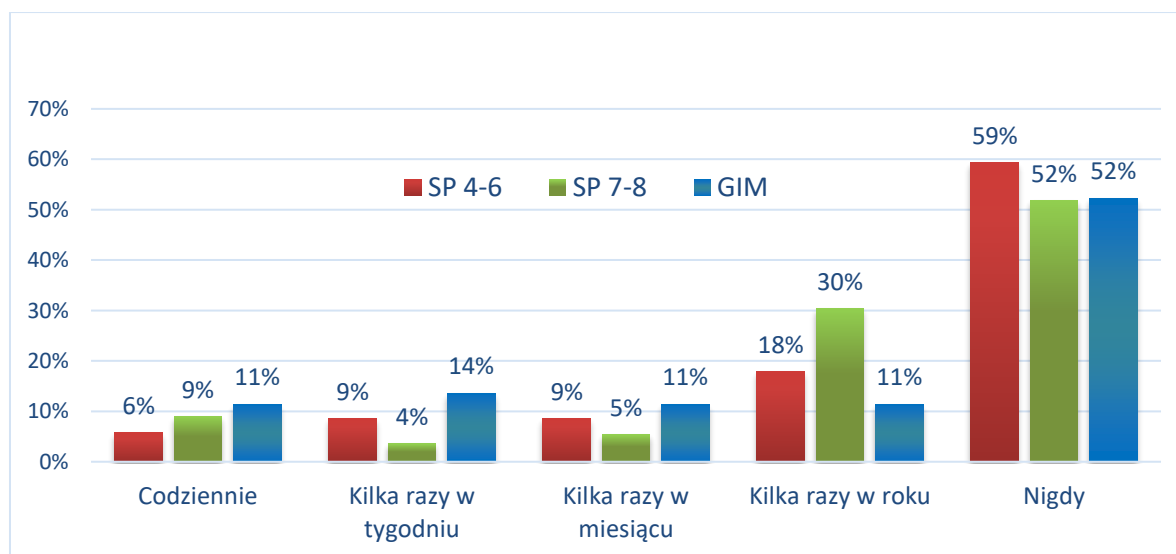

Kolejnym badanym obszarem było doświadczanie przemocy rówieśniczej w szkołach. 3% uczniów klas 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej, a także 16% gimnazjalistów deklaruje, że są ofiarami przemocy fizycznej ze strony innych uczniów codziennie. Jednakże większość uczniów nigdy nie doświadczyła tej formy przemocy (SP 4-6 – 64%; SP 7-8 71%; GIM – 61%). W przypadku przemocy psychicznej najwięcej uczniów deklaruje takie doświadczenia kilka razy do roku (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 - 30%; GIM – 11%).

Wykres 26. Przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie). Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony innych uczniów?

Wykres 27. Jak często doświadczasz przemocy fizycznej ze strony innych uczniów?

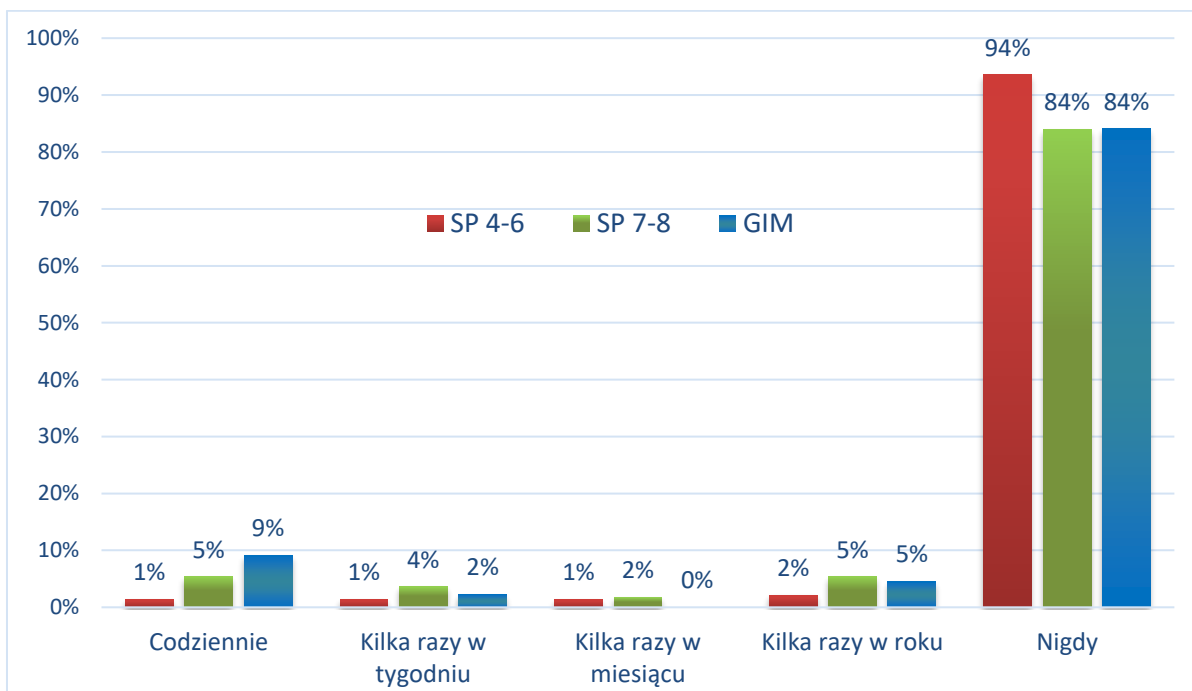

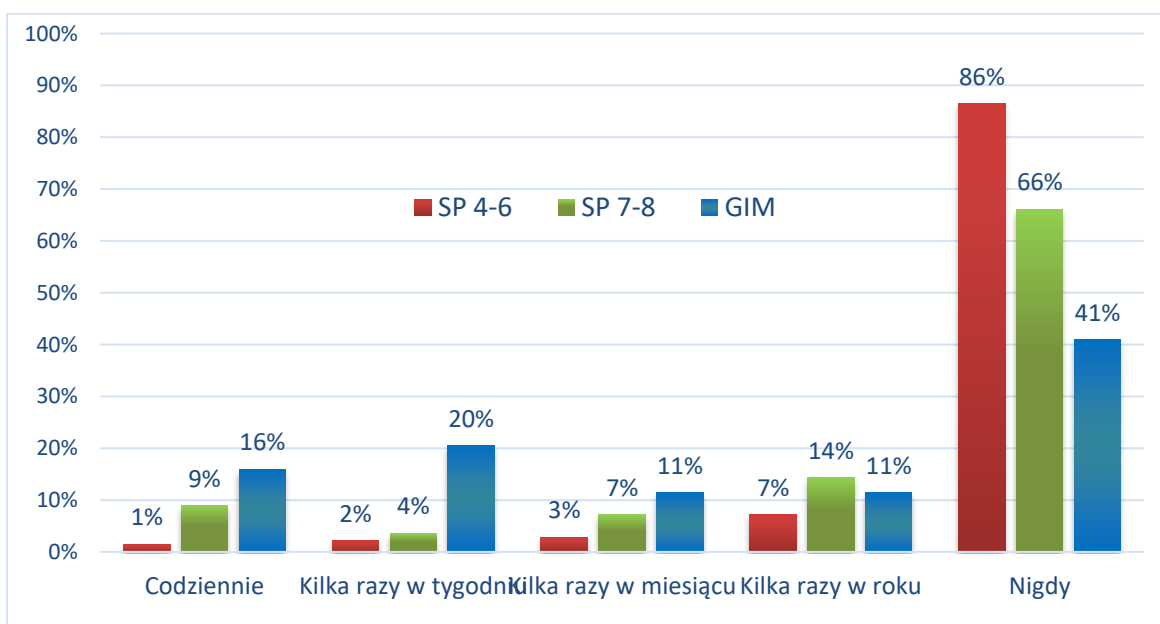

Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że nie doświadcza przemocy fizycznej ze strony nauczycieli i pracowników szkoły (SP 4-6 94%; SP 7-8 84%; GIM 84%). Niestety, deklaracje te spadają drastycznie w przypadku doświadczeń z przemocą psychiczną. Aż 16% uczniów gimnazjum zaznaje tej formy przemocy codziennie, 20% kilka razy w tygodniu.

Wykres 28. Przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie). Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony nauczycieli/pracowników?

Wykres 29. Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony nauczycieli/pracowników?

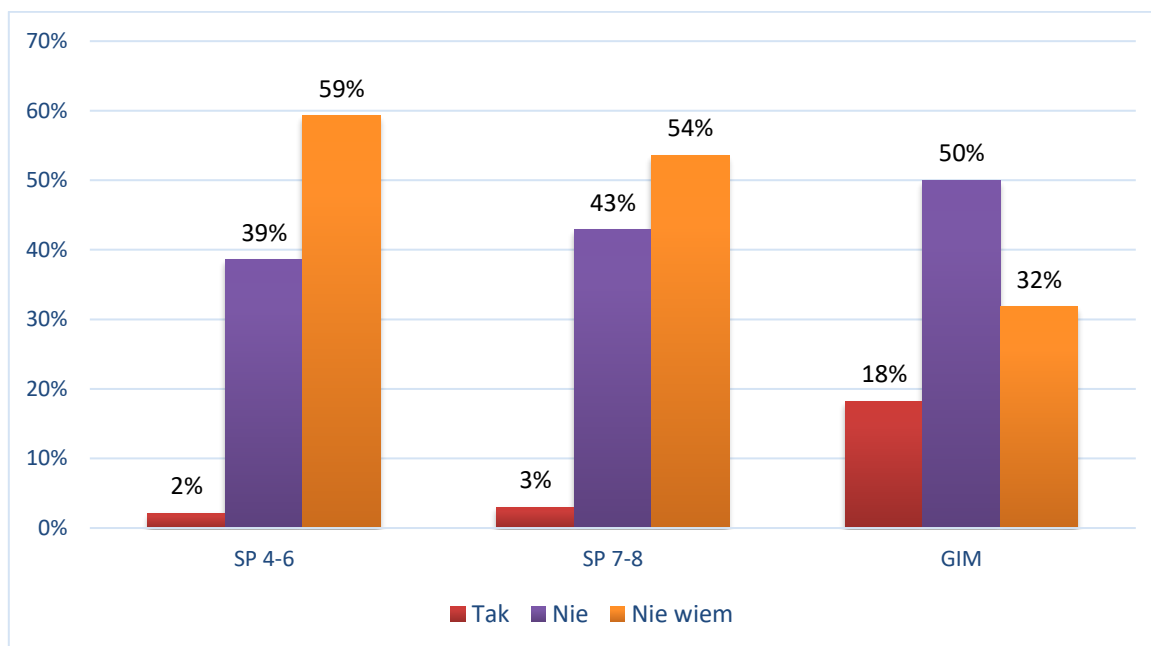

W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Większość uczniów czuje się w szkole zdecydowanie lub raczej bezpiecznie (łącznie: SP 4-6 - 94%; SP 7-8 - 87%; GIM -68%). Kolejno uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. Można przyjąć, że uczniowie zasadniczo czują się bezpiecznie w szkole, ponieważ 80% uczniów klas 4-6% oraz 87% uczniów klas 7-8 wskazało, że na jej terenie nie ma innych uczniów, których muszą się obawiać. Podobny stan deklaruje 80% badanych uczniów gimnazjum.

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach nie jest rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – odpowiedzi nie i nie wiem udzieliło łącznie 98% uczniów klas 4-6 SP, 97% uczniów 7-8 SP i 82% gimnazjalistów.

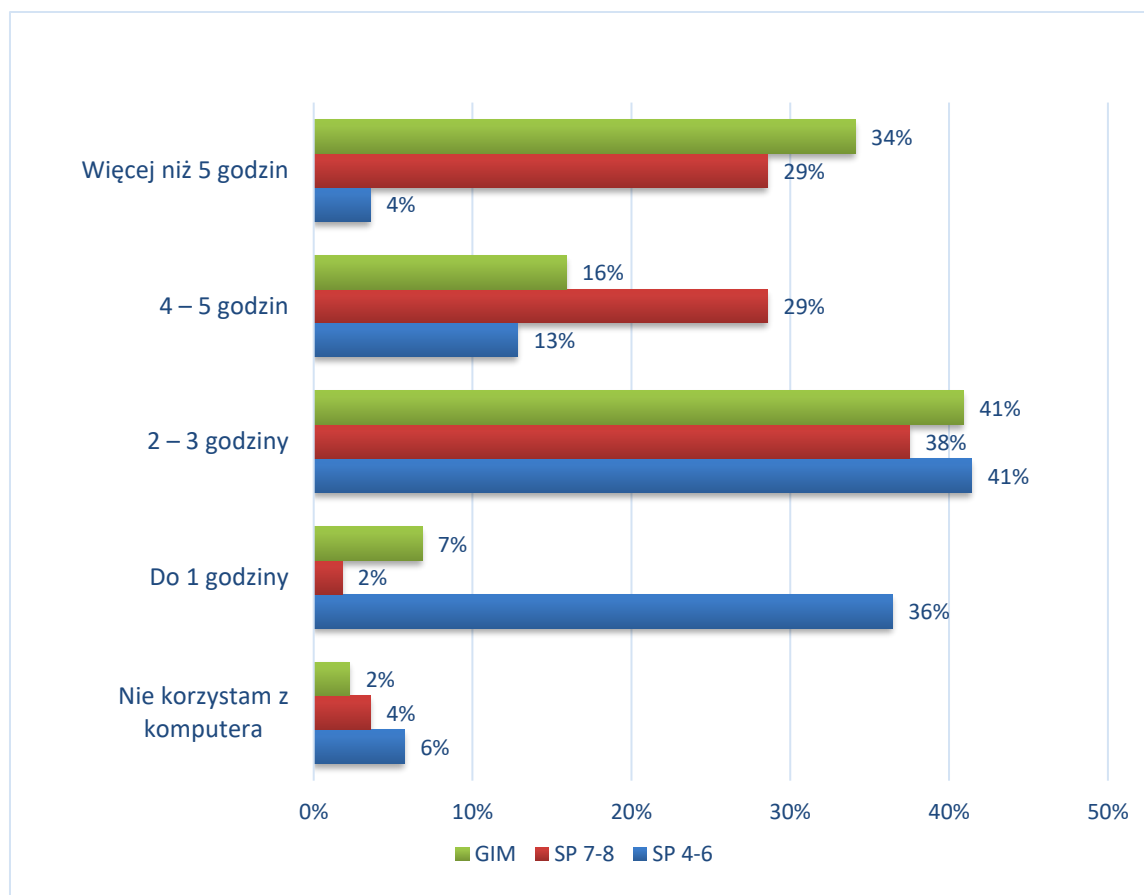
Wykres 30. Czy w szkole jest zwyczaj prześladowania najmłodszych uczniów (tzw. „kocenie”, „chrzest” lub „fala”)?

Kolejnym badanym obszarem było uzależnienie uczniów od komputera i/lub internetu. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (41% - 4-6 SP; 38% – SP 7-8 oraz GIM -41%), jednak spora część uczniów SP 7-8 (29%) oraz GIM (34%) poświęca ponad 5 godzin na tą formę spędzania czasu. Świadczy to o podwyższonym ryzyku nadmiernego korzystania z Internetu.

Wykres 31. Częstotliwość korzystania z komputera.

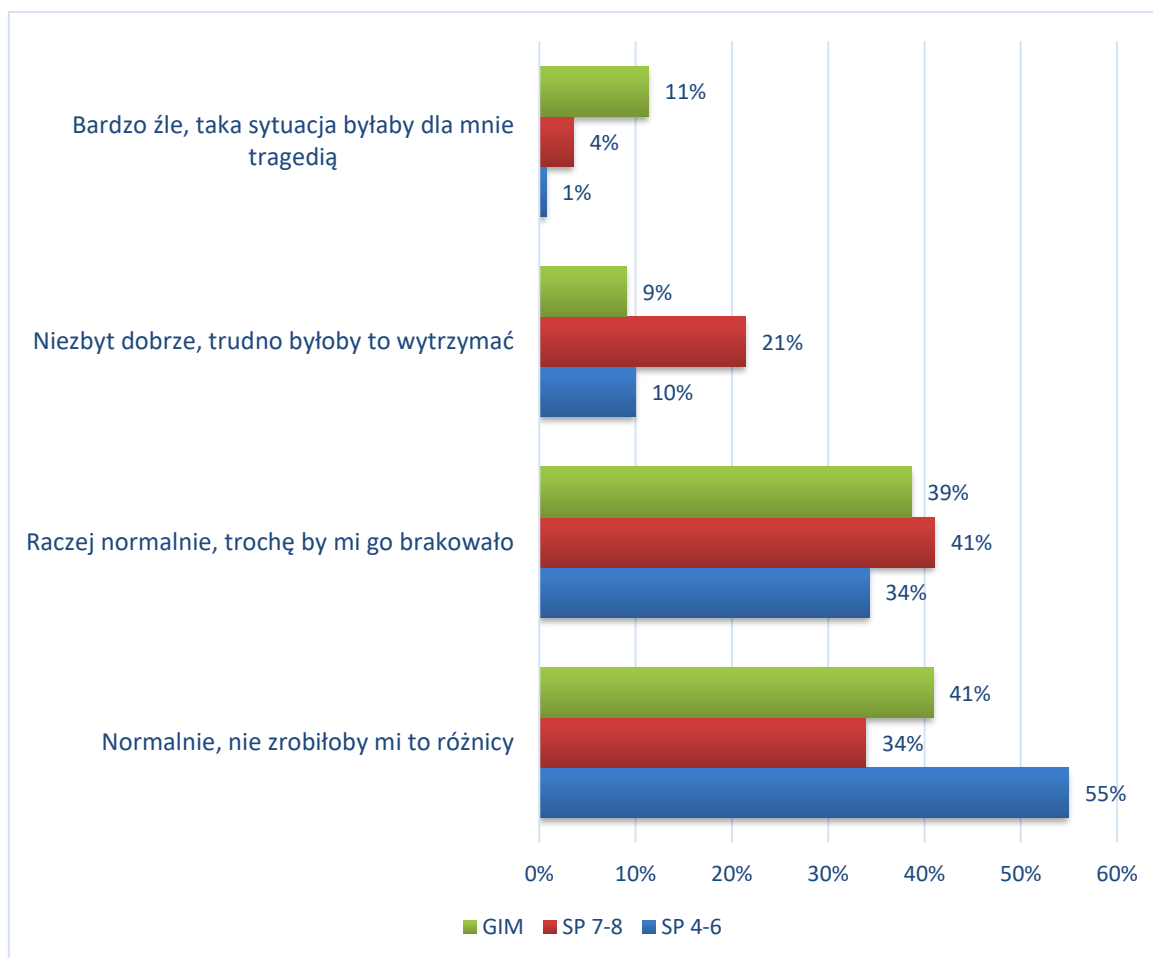

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. Wśród starszych uczniów najbardziej popularnymi formami okazują się być portale społecznościowe (SP 7-8- 34%; GIM – 27%) oraz czat lub forum (SP 7-8- 27%; GIM – 25%). Wśród najmłodszych uczniów SP są gry komputerowe (41%).

Łącznie 89% uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, 75% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz 80% młodzieży gimnazjalnej deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (SP 4-6– 1%; SP 7-8–4%; GIM – 11%).

Wykres 32. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do internetu?

22% uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, 29% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej i 43% gimnazjalistów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób, najbliższego środowiska, może stanowić ogromne zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości, może prowadzić do zaburzeń adaptacyjnych, depresji a nawet samobójstw.

Uczniowie również często otrzymywali wiadomości z przezwiskami i obelgami (SP 4-6 – 26%; SP 7-8 – 34%; GIM – 55%) oraz ich prywatne wiadomości zostały udostępnione innej osobie (SP4-6 - 19%, SP 7-8 - 32%, GIM - 52%). Wśród uczniów klas 7-8 i młodzieży

gimnazjalnej popularne są również włamania na konto (SP 7-8 – 32%; GIM – 39%) oraz wiadomości z groźbami (SP 7-8 – 16%; GIM – 26%).

Ostatnim badanym obszarem była popularność gier hazardowych wśród uczniów na terenie Gminy Stara Kamienica. Zauważalna część młodzieży ma za sobą pierwsze doświadczenia z formą „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6– 21%; SP 7-8 – 52%; GIM – 52%). W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród dzieci i młodzieży gminy Stara Kamienica (SP 4-6 – 91%; SP 7-8 – 75%; GIM – 66%). Warto jednak zauważyć, że już 34% gimnazjalistów ma doświadczenie w grach internetowych "na pieniądze".

2.4. Podsumowanie części diagnostycznej

2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Stara Kamienica można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

1. Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców gminy.

a) Za najważniejsze problemy w środowisku lokalnym mieszkańcy uznali dostęp do opieki zdrowotnej oraz jakość i dostęp do komunikacji zbiorowej.

b) Istotnym problemem środowiskowym jest ubóstwo. Wśród badanych mieszkańców gminy Stara Kamienica 40% zna wiele rodzin ubogich. Jako przyczynę popadania w biedę i długotrwałe bezrobocie mieszkańcy skazują niechęć do pracy. Są to również problemy z uzależnieniami, brak miejsc pracy oraz udzielanie pomocy socjalnej.

c) Problem nadużywania alkoholu jest na średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy piją często, aczkolwiek są to niewielkie ilości alkoholu.

d) Umiarkowany problem wśród badanych mieszkańców gminy jest problem narkotyków. 68% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: najczęściej jest to marihuana.

e) Problemem środowiskowym jest również przemoc. Wyniki badań są niepokojące, ponieważ 44% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie a 46% podejrzewa, że tak się dzieje.

f) Analiza postaw wychowawczych badanych mieszkańców gminy wykazała, że w przeważającej większości uznają specjalne okoliczności, które usprawiedliwiałyby stosowanie przemocy. Te wyniki świadczą o braku właściwych postaw rodzicielskich wobec wychowania młodych ludzi, w którym przemoc nie powinna mieć miejsca.

2. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

a) Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych uczniów eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi. Najbardziej rozpowszechnione wśród badanych uczniów jest spożywanie napojów alkoholowych oraz palenie papierosów. W grupie badanych uczniów szkół podstawowych problem eksperymentowania z używkami oraz substancjami psychoaktywnymi jest niewielki. Inicjację alkoholową ma za sobą: 19% badanych uczniów klas młodszych SP, 66% uczniów klas starszych SP oraz 80% uczniów gimnazjum.

b) Wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież często wskazują na picie okazjonalne podczas spotkań ze znajomymi oraz w towarzystwie rodziny, co wskazywać może na społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młode osoby. Jednocześnie stwierdzenie „To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę” spotkało się z przeważającą negacją w każdej grupie wiekowej.

c) Jednocześnie niepokojący jest względnie łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych oraz postawa 66% badanych, którzy uważają, że dostęp do alkoholu nie powinien być ograniczony lub kontrolowany.

d) Badania wykazały, że duża część badanych młodych mieszkańców gminy ma kontakt z narkotykami (25% GIM). Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana. Również spora część zarówno uczniów klas 7-8 (38%) i starszych (43%) deklaruje, że wie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie aż 27% SP 7-8 i 41% GIM uważa, że pozyskanie tych substancji jest bardzo łatwe i raczej łatwe.

e) Problemem w gminie są przypadki agresji i przemocy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. Aż 16% uczniów gimnazjum zaznaje przemocy psychicznej ze strony nauczycieli lub pracowników szkoły codziennie, 20% kilka razy w tygodniu.

f) Młodzi ludzie mają szerokie doświadczenia z cyberprzemocą: wielu doświadczyło zjawiska hejtu ,oczerniania w internecie, otrzymywali wiadomości z przezwiskami i obelgami oraz ich prywatne wiadomości zostały udostępnione innej osobie. Wśród uczniów klas 7-8 i młodzieży gimnazjalnej popularne są również włamania na konto oraz wiadomości z groźbami.

3. Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.

a) Osoby spożywające alkohol nie są uznawane za zagrożenie (70%), a na terenie punktów sprzedaży zdarzają się nieprzyjemne zajścia związane z piciem napojów alkoholowych. W 10% badanych punktów sprzedaży doszło do takiego zdarzenia.

b) Sprzedawcy napojów alkoholowych zdecydowanie uważają, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

c) Ankieta wykazała, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia nie zdarzają się (50%) lub takie zdarzenie ma miejsce kilka razy w roku (20%). Badanie wskazuje, że w punktach sprzedaży zdecydowana większość badanych sprzedawców nie sprzedaje zakazanych substancji osobom niepełnoletnim i dobrze radzi sobie w sytuacji odmowy ich sprzedaży.

2.4.2. Analiza SWOT

To jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weakneeses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Stara Kamienica przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalnych istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych z instytucjami samorządu gminnego, • promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, • realizacja programów profilaktycznych w szkołach • działalność Gminnej Biblioteki Publicznej, • aktywna działalność Artystycznej Galerii Izerskiej, • wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej i profesjonalne przygotowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań chronionych, • brak świetlic środowiskowych, • mała liczba pracowników posiadających kompetencje do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą na salach gimnastycznych, w świetlicach wiejskich, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie, • niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, • zbyt niskie wynagrodzenia pracujących mieszkańców, • niska stopa życiowa części mieszkańców,

- do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,
- wykwalifikowani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA,
- dostępność gminnego przedszkola i punktów przedszkolnych,
- dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie gminy,
- dobra baza rekreacyjno-sportowa,
- zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy,
- efektywna praca asystenta rodziny,
- pozytywne relacje dzieci z rodzicami, korzystna atmosfera wychowawcza i przyjazne środowisko domowe,
- przeważająca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- migracje ludności z większych miast,
- walory przyrodniczo- turystyczne,
- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego z dostępnością psychologa, terapeuty uzależnień oraz prawnika,
- aktywna działalność Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Szklarskiej Porębie, z siedzibą w Starej Kamienicy
- system stypendialny dla dzieci,
- ograniczona możliwość działalności pracowników socjalnych w kierunku udziału osób uzależnionych oraz sprawców przemocy w programach korekcyjno-terapeutycznych,
- ograniczona możliwość działalność pracowników socjalnych w kierunku podniesienia jakości życia osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych,
- niedostatecznie rozwinięta działalność wolontarystyczna ,
- wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

- odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim,
- dostęp do linii kolejowych.

SZANSE

- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych,
- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- działalność mieszkańców w stowarzyszeniach,
- promocja gminy, działania wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców,
- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,
- rozwój i modernizacja bazy oświatowej;
- rozwój i modernizacja bazy rekreacyjno-sportowej,
- konstruktywne postawy mieszkańców wobec szkodliwości spożywania alkoholu,

ZAGROŻENIA

- ujemny przyrost naturalny,
- migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę,
- wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,
- rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa (problem o charakterze globalnym) i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki,
- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,

- niska popularność wyrobów nikotynowych wśród dorosłych mieszkańców,
- niska popularność gier hazardowych wśród dorosłych mieszkańców,
- spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa,
- spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,
- zjawisko przemocy w rodzinie,
- popularność gier hazardowych (gry na automatach) wśród starszych uczniów,
- zjawisko przemocy rówieśniczej w szkołach,
- uzależnienie od komputera i nowych technologii (zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży),
- rosnące zjawisko cyberprzemocy, hatingu (hejtu) ,
- rosnąca wraz z wiekiem popularność substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy) wśród uczniów,
- spożywanie alkoholu w obrębie punktów sprzedaży.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STARA KAMIENICA NA LATA 2021-2027

3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Stara Kamienica jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Stara Kamienica pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2027, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- misję gminy- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misja gminy Stara Kamienica na lata 2021-2027 brzmi:

**Gmina Stara Kamienica zapewnia dogodne warunki do życia mieszkańcom,
w szczególności poprzez zapobieganie patologiom i marginalizacji społecznej,
a także aktywizację i integrację społeczności lokalnej.**

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w gminie Stara Kamienica. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

1. Podnoszenie poziomu życia osób starszych, niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą.

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- ✓ wzrost izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych;
- ✓ promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- ✓ promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych.

2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz efektywny system wspierania rodziny.

Prognozuje się:

- ✓ stałe potrzeby rodzin dysfunkcyjnych w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ potrzebę wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- ✓ występowanie zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego minimalizacji;
- ✓ potrzebę specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jego przeciwdziałania;
- ✓ stałe zapotrzebowanie na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- ✓ brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy;
- ✓ potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;

- ✓ popularyzację rodzin wspierających;
- ✓ wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

3. Niwelowanie zjawiska marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami oraz ich skutków.

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- ✓ konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

3. Wzrost aktywności mieszkańców w ramach społeczeństwa obywatelskiego.

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się niewielkiej aktywności społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ utrzymywanie się niskiego poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ wzrost zjawiska cyberprzemocy i potrzebę jego zapobiegania.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy Stara Kamienica poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- ✓ poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w gminie,
- ✓ wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- ✓ zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ✓ zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- ✓ integrację i aktywizację społeczną mieszkańców gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2. Realizacja strategii

3.2.1. Cele i kierunki działań

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Stara Kamienica na lata 2021 - 2027* opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY: Podnoszenie poziomu życia osób starszych, niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

I CEL OPERACYJNY: Rozwój systemu wsparcia i opieki nad seniorami

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększanie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz seniorów;
- Organizacja wydarzeń oraz podejmowanie działań promujących integrację wewnątrz i między pokoleniową;
- Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych,
- Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym zawodowym;
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Praca socjalna z osobami starszymi.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym;
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób starszych;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Nowe Horyzonty

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, ośrodek zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzinom i opiekunom;
- Zintegrowane działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób dotkniętych długotrwałą chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz osób niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Umożliwianie osobom niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej gminy;
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu z powodu długotrwałej choroby;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy niepełnosprawnym i przewlekle chorym;

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ✓ ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

2. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz efektywny system wspierania rodziny

I CEL OPERACYJNY– Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na terenie gminy Stara Kamienica,
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie;
- Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznym narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY – Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
- Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa;
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlic;
- ✓ liczba rodzin objętych pracą Asystenta rodziny;
- ✓ liczba projektów przeprowadzonych w świetlicach wiejskich
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3. CEL STRATEGICZNY: Niwelowanie zjawiska marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami oraz ich skutków

1. CEL OPERACYJNY: Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej oraz eliminowanie negatywnych skutków bezrobocia

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Kierowanie osób bezrobotnych na zajęcia w Klubie Integracji Społecznej oraz finansowanie kosztów uczestnictwa dla bezrobotnych;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- ✓ liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż.;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba osób bezrobotnych, które skierowano na zajęcia w Klubie Integracji Społecznej;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, PUP,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom ubogim

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,);
- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz bezdomnych

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa,
- ✓ liczba osób, którym udało się wyjść z bezdomności,
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

III CEL OPERACYJNY: Profilaktyka uzależnień oraz zwiększenie dostępności pomocy dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Stara Kamienica;
- Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;
- Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;
- Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

Nowe Horyzonty

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

4. CEL STRATEGICZNY: Wzrost aktywności mieszkańców w ramach społeczeństwa obywatelskiego

I CEL OPERACYJNY: Upowszechnianie integracji społecznej mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku cyberprzemocy, hatingu oraz pomoc ofiarom cyberprzemocy;
- Kultywowanie tradycji i rozwijanie twórczości ludowej (działalność Kół Gospodyń Wiejskich, spotkania integracyjne seniorów);
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba lokalnych stowarzyszeń.

Jednostka realizująca: Gmina Stara Kamienica – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, rady sołeckie, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościoł

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3.2.2. Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Kamienica;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Stara Kamienica;
- 5) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

3.2.3. Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Kamienica na lata 2021- 2027 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak art. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń art.

Nowe Horyzonty

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Tabela 1. Struktura przyrostu naturalnego w gminie w 2019 r.	8
Tabela 2. Zameldowania osób na pobyt stały i czasowy w roku 2019.	9
Tabela 3. Wymeldowania osób z pobytu stałego i czasowego w roku 2019.	9
Tabela 4. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy finansowanych ze środków publicznych.	19
Tabela 5. Pomoc ze środków własnych.	20
Tabela 6. Stypendia szkolne.	20
Tabela 7. Rodzaje świadczeń przyznawane w zakresie świadczeń rodzinnych.	23
Tabela 8. Główne przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w gminie Stara Kamienica w latach 2018-2019- liczba rodzin.	24
Tabela 9. Liczba bezrobotnych w latach 2018-2019- dane z PUP Jelenia Góra.	25
Tabela 10. Ocena istotności wybranych problemów społecznych.	35
Tabela 11. Zgodność z twierdzeniami.	38
Tabela 12. Zgodność z twierdzeniami.	45
Tabela 13. Liczebność grup badanych.	51
Tabela 14. Jeśli byłeś/byłaś na wagarach, to z jakiego powodu?	52
Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – SP 4-6.	61
Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – SP 7-8.	62
Tabela 17. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych – GIM.	63
Tabela 18. Analiza SWOT.	72

Wykres 1. Ludność Gminy Stara Kamienica w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.	8
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu bezrobocia w latach 2018-2019.....	26
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2019.....	27
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu ubóstwa w latach 2018-2019.....	28
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2019.	29
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Stara Kamienica z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2018-2019.....	30
Wykres 7. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.....	36
Wykres 8. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?.....	39
Wykres 9. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?.....	39
Wykres 10. Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz? (pytanie wielokrotnego wyboru)	40
Wykres 11. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od hazardu w Pana/Pani środowisku?.....	41
Wykres 12. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”), które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia)?	41
Wykres 13. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od komputerów/internetu w Pana/Pani środowisku?.....	42
Wykres 14. Przekonania dotyczące wychowania.....	43
Wykres 15. Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (pytanie wielokrotnego wyboru)	46
Wykres 16. Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny popadania w długotrwałe bezrobocie? (pytanie wielokrotnego wyboru)	47
Wykres 17. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się osoby z niepełnosprawnościami?	48
Wykres 18. Ocena relacji z rodzicami lub opiekunami.....	53
Wykres 19. Okoliczności inicjacji alkoholowej,.....	54
Wykres 20. Rodzaj spożywanego alkoholu.	55
Wykres 21. Okoliczności inicjacji nikotynowej.	56
Wykres 22. Czy obecnie palisz papierosy?	57
Wykres 23. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?.....	58
Wykres 24. Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?	59
Wykres 25. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?.....	60
Wykres 26. Przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie). Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony innych uczniów?.....	64

Wykres 27. Jak często doświadczasz przemocy fizycznej ze strony innych uczniów?	64
Wykres 28. Przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie). Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony nauczycieli/pracowników?	65
Wykres 29. Jak często doświadczasz przemocy fizycznej w szkole ze strony nauczycieli/pracowników?	65
Wykres 30. Czy w szkole jest zwyczaj prześladowania najmłodszych uczniów (tzw. „kocenie”, „chrzest” lub „fala”)?	66
Wykres 31. Częstotliwość korzystania z komputera.....	67
Wykres 32. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do internetu? ..	68

